

EGYETÉRTÉS

Dr. PAP ZOLTÁN

EÖTVÖS KÁROLY

SZERKESZTŐSÉG BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 788.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 708.

Mai számunk főbb közleményei: Veszorózik: 67 helyett 48! Irtá: Hentaller Lajos.

a kiegyezést 1867-ben megkötötték, megszűntek. Azok a férfiak, a magyar részről Deák Ferencz és Andrássy Gyula.

a legpiszkosabb romlottságokat fedezték és leplezték a szabadelvű kormány czégerével. Igen fedezték! Mert a pártlegység és az erős kormány volt jelszavuk.

törvényeire, reánehazkodik az alkotmányra, s hogy az osztrák császár azt, ami a 67-ből a magyar nemzet jogosan megilleti, nem tartja törvényesen megengedhetőnek.

selőiket, hogy fussanak, a hogy bírnak, a kabinet támogatására. Egyáltalában az egész országon egyetlen kiáltás zendül majd végig; és ez a kiáltás: éljen a kormány!

67 helyett 48! Irtá: HENTALLER LAJOS. Tahy István kinevezése néhány embernek fejébe szállhatott.

Magyarország népe 1867-ben azt hitte, hogy a kiegyezési törvények alapján mint szabad, alkotmányos nemzet biztosíthatja majd saját állami életének felféltetését.

Elmaradt azért, mert a magyar király, mint osztrák császár intézte az Ausztriát és Magyarországot közösen érdeklő ügyeket. A szabadelvű kormányoknak pedig eszük ágában sem volt, hogy a caesari „sic volo sic jubeo”-k ellen komolyan tiltakozzanak.

A király tanácskozott ma minisztereivel. Több óra hosszáig tanácskozott, sőt — a bécsi tudósítás szerint — vitatkozott is velük.

Szgyény-Marich László Bécsben való mulatozásához messzemenő kombinációkat fűznek. A berlini nagykövet, állítólag, ismét összenakarja közni a tárgyalások elszakadt fonatát.

Az Egyetértés tiszteletjes társaja. Rokon sajtóságek. — Az Egyetértés eredeti társaja. — Irtá: DR. ABRÁNYI KORNÉL.

és elhatározták, hogy inkább részesítik a tenger Hollandiára, mintsem átadják a spanyoloknak. És így is eszelekedtek. Inkább választották a nyomort és a szenvedést, mint a szolgaságot.

Sveiczban a Vierwaldstätti tavon, minduntalan találkozók Tell Vilmos emlékével az utas. Bernben is, a szövetséges köztársaság palotájában, a főhelyen Tell Vilmos szobra áll.

II. Rákóczi Ferencz maga írja a „Magyar háboru történetében,” hogy „soha életében olyan nagy számközlésre nem gerjedt,” mint 1710 november havában, amikor het-éves szabadságharcának minden nyomorúságát és szenvedését maga előtt látta.

A másik képet az 1818-iki függetlenségi harcokból egy idegen katonai fő rajzolta meg: „Wacquant Anatol. Könyvének („Die ungarische Donau-Armee 1848—49”) 165-ik lapján azt a jelenetet írja, midőn 1849 április 22-ikén a fölmentő magyar sereg Komáromba bevonul.

— Ha Leiden elesik, egész Németalföld spanyol járomba kerül. Százszázötök örök nem elég, hogy Leident felszabadíthassuk. Csak hadihajóink segíthetnek még rajtunk. Tehát módot kell nyújtanunk arra, hogy hadihajóink Leident fölszabadítására jöhessenek.

Magyarország még nem érte el sem azt a boldogságot, sem azt a függetlenséget, amit Sveicz, Belgium és Hollandia — csak a szabadságról és függetlenségéről átélt nyomor és szenvedésnek versenyez velük. De ezekből aztán ő is inkább eresztette magát a tengerre, mint a szolgaságot.

Magyarország még nem érte el sem azt a boldogságot, sem azt a függetlenséget, amit Sveicz, Belgium és Hollandia — csak a szabadságról és függetlenségéről átélt nyomor és szenvedésnek versenyez velük. De ezekből aztán ő is inkább eresztette magát a tengerre, mint a szolgaságot.

— Oh nem! — Nem tették egyiket sem. Hanem leborultak Rákóczi előtt és: „könyvelt szemekkel emlegették előttem

— Oh nem! — Nem tették egyiket sem. Hanem leborultak Rákóczi előtt és: „könyvelt szemekkel emlegették előttem

nek küldöttsége, mint már tegnap jeleztük, ma délután, egy órákor megjelent Lukács György közoktatásügyi miniszterrel, hogy tiltakozzék az egyetemi hallgatók tegnapi viselkedése ellen. A küldöttséget báró Gerliczy Félix vezette és tagjai voltak: Zsitvai Tibor, Rudnay Eged, Rakovszky Irén és Komanczyk Gyula. Lukács miniszter örömet fejezte ki a küldöttség előtt a felett, hogy az egyetemi polgárságnak jörszje eiteléi a tegnap történetet és annak a véleményének adott kitéjezt, hogy a rektor nem kell pártfogásába venni, az tudja jól, mit csináljon. A jelenlegi rektor különben mindenkori igazság igaz barátjának mutatkozott s bizonyára megtalálja módját annak, miképen állítsa helyre újból a rendet a tudomány egyetemén.

A küldöttség gyűlése után a miniszter választást tett.

A küldöttség délután Láng Lajos rektorral tisztelgett és ajánlkozását fejezte ki a történetek fölött. A rektor kijelentette, hogy a fegyelmi tanács ítéletére bízza az ügyet.

UJDONSÁGOK.

Kossuth Ferenccs betegsége. Kossuth Ferenccs egészségi állapotában, mint értesülünk, oly lényeges javulás állott be, hogy néhány nap múlva már elhagyhatja az ágyát. Mihály Kálmán főrendbírái tag, egyetemi tanár, orvosa azonban szigorúan megtiltotta Kossuthnak, hogy tavaszig a fűvörösöl, ha csak rövid időre is elutazik.

Uj püspökök beiktatása. A rosznyói székesékpálpán küldöttei, dr. Podhraszky nagyprépost és Fábán János kanonok-plébános tegnap tisztelgett Balás Lajos püspökkel. A püspök a küldöttekkel az egyházmegye ügyeiről és a beiktatásról táncskozott. A rosznyói püspökség anyagi viszonyai nem oly sötétek, minőnek azt Iránkóvícs János távozása után festették. A püspökséget egészen nyolcvan ezer korona adósság terheli, melyet az utódoknak kell törlesztetni. Balás püspök új intézkedett, hogy a jövendőbeli püspöki udvarának fenntartása hármincezer koronát veszt igénybe, a többi jövendőbeli az adósságok törlesztésére fordítja. Minthogy Rómában a pápai konzistoriumban az új püspökök kinevezését nem hirdették ki, valószínűleg pápai breve után adják tudtát a katolikus világban az új magyar püspök kinevezését még ebben a hónapban. Ezért beiktatása iránt egyik új főpásztor sem intézkedhetett, sem püspökké szentelése sem történhetett meg. Balás püspököt patriarkájának, Samassa egrí érseknek lenne jóga felszentelni, de gróf Csaky Károly megkérte, hogy kedvelt oldalkanonokot is szentelhesse fel, a mi nagy ünnepségek közt valószínűleg decemher elején fog megtörténni. Balás püspök a rosznyói pálpán küldötteinek kérésére kijelentette, hogy felszentelése után inkognitóban felkeresi püspöki székhelyét.

A Szent István-templom felszentelése. Dr. Kóhli Medárd püspök ma folytatta a Szent István-templom felszentelését. A püspök reggeli kilenc órákor érkezett meg a Városló az udvari papokkal a templomba, ahol Lollók Lénárd plébános fogadta a papsgággal. A főoltártól jobbra lévő három mellékoltárt szentelte fel ma a püspök, majd a keresztelőtárnál misét mondott. Aza azt a misét két óltárnál egy-egy lelkész mondott misét. A másik három mellékoltárt 15-én, szerdán délelőtti konzertkor a püspök és ezzel be is fejezik a templom felszentelését.

Az esztrák vasutasok obstrukciója. A vasuti sztrájk ügyében — mint Bécsből jelentik — ma délelőtti 11 órákor a sztrájkban érdekelt összes munkások és hivatalnokok konferenciát tartottak a vasuti miniszteriumban. A delegáltak már össze is gyűltek, mikor a szociáldemokrata párt váratlanul azzal a követeléssel állott elő, hogy mielőtt a vasutasok képviselői a miniszterrel tárgyalának, az összes munkások előtt a Mariáhiultrastrenn levő szociáldemokrata klubban értekezzenek. Deután a hivatalnokok és a munkások képviselői megjelentek a vasuti miniszterrel s ultimátum alakjában közölték vele követeléseiket. A vasuti kormányzat kijelentette, hogy kész a helyi viszonyoknak megfelelően, ha nem is általánosan, mindamellett lenyeges bérmelet engedélyezni. A kormány kész arra, hogy a véglegesített alkalmatlank és vasuti antisztrájk részére automatikus elömenett léptesen élethe, hogy továbbá az elömenett meggyorsítsa. A vasuti hivatalnokok tekintetében a vasuti kormányzat a hetedik rangfokozat állásokat lényegesen szaporítani akarja, továbbá a vasuti antisztrájk fizetését felmeneti. Dragasági pöléteket azonban nem engedélyez, se általános automatikus elömenetel nem léphet élethe. A keresztény-szociálista vasuti munkások érdekében Lueger párt közbe a vasuti miniszteriumban. Ma délután különben a textiliparosok és gyárosok egy küldöttsége is járt a vasuti miniszterium vezetőjéhez s kijelentette, hogy a vasuti passzív rezisztencia veszedelmével fenyeget s a gyárak kénytelenek lesznek alkalmazottakat elbocsátani, ha a forgalom hamarosan nem áll helyre. Woha megnyugtatta a küldöttséget, hogy alapos a remény a meggyezésre, ellenkező esetben a kormány szigorú rendszabályokat fog alkalmazni. Mianthogy a miniszteriumban folytatott tárgyalások nem vezettek eredményre, a vasutasok lakalmi férfiak holnap beszélnak a szervezetenek s holnapután előreláthatólag folytatni fogják a tárgyalásokat. A mai tanácskozás vége felé megtudták a vasuti munkások bizalmi férfiak, hogy Lueger délelőtti közevítő ajánlatot tett a vasuti miniszterium vezetőjének. A megbízottak erre a következő határozatot hozták: A különböző vasuti szervezetek megbotránkossággal vétek tudomást Lueger polgármester eljárásáról, a mely a szervezetek megbízása és belegegyezése nélkül, saját szakállára történt s ezt a lépést úgy tekintik, hogy Lueger a vasuti munkásokat helyzetük javítása ér-

dekében folytatott nehéz küzdelmükben orvult megtámadta. Luegersnek ez az eljárása nem érthető a vasuti munkások bérharcának folytatásáig. Az államvasuti alkalmazottak tegnap esti határozatuk értelmében az államvasut-lársaság bécsi pálya-udvarán is megkezdődött ma a passzív rezisztencia. A linzi államvasuti igazgatóság közli, hogy a linzi, atnangi és sinbachi pályaudvarokon tegnap óta abba hagyták a passzív rezisztenciát. A linzi igazgatóság többi állomásán egyáltalában nem volt passzív rezisztencia. A gráci lapok jelentése szerint a déli vasut alkalmazottai a stájerországi vasuti vonal néhány állomásán a tegnapelőtti marburgi határozat értelmében ma éjjelkor megkezdtek a passzív rezisztenciát. Grátzban és környékén a déli vasut személyzetének tegnap este elfogadott határozatának megfelelően ma reggel hat órákor megkezdődött a passzív rezisztencia.

Várocy érsek üdvözlése. Pestvármegye állandó választmányja mai üléséből a következő üdvözlő levelet intézte Várocy Gyulához, az ujonnan kinevezett kalocsai érsekhez:

Főiszteleendő és méltóságos Érsek Ur!
Örömteljes meggyívással értesült Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közösége O felségnek ama legfelsőbb elhatározásáról, hogy Mellsősgodát a kalocsai-bácsi érseki megye fejévé kinevezni méltosított. A legmélyebb tisztelt hangján üdvözljük méltóságodat eme re diki világi fontos közögi méltóságában, mint a felekezeti túrelmesség, ádászós béke és apostoli szeretet kiráó képviselőjét. Közélen ünk ünküldemes szentéről kérjük a bölcs főpásztort, árássa a hit melegségét, erejét, a béke és kieenszertelődés jótény malasztját a sokat hányolt hazánk vezelyeztetelét alkotmányát küzdők táborába.

Fogadja főiszteleendő és méltóságos urunk színtelmeleuk kifejezését.
Budapest, 1905. november 11-én
Az állandó választmány üléséből:
Fazekas Agoston főjegyző.

Erzsébet Amália főhercegnő — mint Szekesfehérvárról táviratozzák — udvarbógyevei látogatást tett Városcy Gyula kalocsai érseknél, tóvö zöven öt kinevezése alkalmából. Városcy érsek ma visszozta a főhercegnő látogatását.

Értékteltesek. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Ruszt József nagyhercegnőnek a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta. Beyer Lajos és Székely Gyula, a Kassa-ödebergi vasut főfelügyelőit pedig a közlekedés terén szerzett érdemeik elismeréséül a királyi tanácsosi cízzel tüntette ki a király.

A miniszterelnök kalendája. Ma délután, a mikor báró Fejérváry Géza miniszterelnök a királytól lakására ment, utközben megszólította egy szegényesen öltözködött ember.

— Adja ide a katonai okmányaimat! — rivalt rá a miniszterelnökre.
Fejérváry megiepetten hátrált és faképnél hagyta a támadóját. Késő éjjel azt jelentik még Bécsből: Azt az embert, a ki Fejérváry miniszterelnököt a kihallgatás után megáldította a magyar palota előtt, Zeisler Rudolfnak hívják s azt állították, hogy kosier volt a miniszteriumban alkalmazva, bizonyítrányai elkallódtak s hasztalan kért másolatokat. A miniszterelnök később felhívatta s egy hivatalnok útján kikérdezte ügyéről. Zeisler vidáman ölt le aztán s azoknak, a kik tanui voltak az előbbi jelenetnek, vidáman mondta, hogy a dolga rendbe jött.

A józsefvárosi plébános és hívei. A józsefvárosi plébánosnak Krizsánának idegen hangzású nevével nem tudnak megbarátkozni a józsefvárosi római katolikus polgárok. Eppen ezért ma terjedelmes memorandum nyújtottak át az új plébánosnak, melyben arra kéri, hogy idegen hangzású nevével meggyorsítsa meg. Az emlékirat felelőlti Halmos Jenos polgármester, Demény Karoly postagazdái és Bakács János plébános, a kik nekük meggyorsítsa átal jöl példát mutatnak arra, hogy a név meggyorsítása nem pusztán külsőség, hanem magyasabb politikai cél követelménye.

Politikai párbaj. Szatmárról táviratozzák: Nagy József, Nagy Sándor vármegyey főjegyzőnek az őcse ma sulyos letelteni párbajt vívott Nemestóti Szabó Alberttel. A párbaj oka az volt, hogy Nagy József az utczán tetleg inzultálta Nemestóti Szabó Albertet, a ki a napszokban vívott párbajt Nagy Sándor főjegyzővel. A felek harmaszori golyóváltásra állottak ki egymásnak, azután kard-párbajt vívtak nehéz. Lovassági karddal, bandázs nélkül, végkimerülésig. A párbajban Nagy József az arczán és a fülel sérült meg könnyebben, mivel azonban saját karójának kosarával az orrát úgy megtölte, hogy abból a vér megerejt, a párbajt beszüntették. Nemestóti Szabó Albert sértelemen maradt. Ugyancsak ma kellett volna Nagy Józsefnek párbajt vívnia Kerekes vármegyey aljegyzővel is, de tekintettel erős orrvérzésére, a párbajt elhalasztották.

Házasságok. Dr. Rubinyi Mózes budapesti tanár egyjegyze Simonyi Lenke kassanyti Simonyi Ármn kereskedő leányát Budapesten.
Dr. Ungár Bela székesfővárosi tanási segéd-fogalmazó egyjegyze Romsner Blankát Budapesten.

Török Zsigmond közös hadsergebbeli főhadnagy tegnap vette oltárhoz Tóth Arenákt Szegeden.

Veigelsberg Viktor fővárosi ügyvéd egyjegyze Stein Margit kassanyti Budapesten.
Vondra Béla, a kassa-ödebergi vasut mérnöke tegnap vette oltárhoz a krisztinavárosi plébánia templomban Kertscher Mariska kassanyti, Kertscher István fővárosi bizottsági tagnak, a budapesti közövi vaspálya-társaság főmérnökének leányát. Tanuk voltak az esketésnél Ackermann Ede műszaki tanácsos és Eder Kassa-ödebergi vasuti főfelügyelő.

Rudnyánszky Titus aranyos-maróhi főszolgabíró, Rudnyánszky Titus és neje: Konkoly Jolán fia ma délután 3 órákor vette oltárhoz Békesszabán Fabry Károly földbírtokos és ország-

gyűlési képviselő és neja, Wagner Jeanne leányát, Margitot.

Munkásigazolványok és a vasut
Három óláh paraszt sirdogolt a napokban a zölyömi vasuti állomásán. A szegény emberek, mint tudósítónk írja, azért sirtak, mert nem volt utköztük a hazautazására. Pár hónap óta dolgoztak ezek az emberek a Zölyom vidékén levő erdőben s a vállalkozó, mikor a munkát bevégezék, 10-10 koronát adott nekik utköztük. Munkájdjuktak pedig oltban volt köteles kifizetni. Munkásigazolványok mellett öt koronát lettek volna kötelesek fizetni ezek a munkások a vasutjegyéért, de a kaluz nem fogadta el a kedvezményes jegyeket, mután munkásigazolványok nem az előírás szerint volt kiállítva. A vasuti igazgatóság ugyanis rendelkezett arról, hogy ha a munkásigazolványokra a közögi jegyző, brio aláírása és a közögi pecsétje hiányzik, az utazó munkások az egész jegyet kötelessé megfizetni. A szegény munkások a rendelet következtében minden penzüket a vasuti jegyéért adták és életem nélkül voltak kénytelenek elutazni. A zölyömi állomásfőnök elöadása szerint egy hónap leforgása alatt 1300 koronát szedtek be ilyen módon a munkásoktól azért, mert a közögi előjárók nem helyesen állították ki a munkásigazolványokat.

A spanyol király kegyelme. Pótsdamból táviratozzák: Deután a spanyol király Lindocys tabornoknál Frigyes császár mauzeumához határozott, a hol Frigyes császár koporsójára baborkoszorút és Frigyes császárné koporsójára leher szegfűköből és fehér esztrósokból font koszorút tett le. Mindkét koszorun vörös-sárga színű szalag van.

Alfonz király eljegyzése. Berlinből táviratozzák: A „Taegliche Rundschau” arról értesít, hogy Alfonz király legközelebb eljegyzni Maria Antoinette mecklenburgi hercegnővel s hogy a hercegnő látogatása a német esztráról arra szolgál, hogy megismerkedjék jövendő férjével. De a király egyelőre folytatja Münchenben és Bécsben háztitkőző útját.

Haldokló nagyhercegek. Adolf, luxemburgi nagyherceg, a ki már hosszabb idő óta betegeskedik, mint Münchenből táviratozzák, haldoklóvá fekszik betegágyán. Az orvosok már lemondtak arról, hogy a nagybeteg megmenthessek.

Adolf nagyherceg, a Nassau-ház walrai ágának feje 1817 július 24-én született s így 88 éves elhunyt. Luxemburg trónját 1890-ben foglalta el. Adigg tudvalevőleg Luxemburg perzonális unióban állott Hollandiával s a Nassau-ház második, Ötödik ágának feje, III. Vilmos hollandi király volt az uralkodója. III. Vilmos férfitól nélküli halt el. Hollandiában leánya, Vilhelmine, a korláta a trónon, Luxemburgban azonban az alkotmány nem ismert el a leányágon való örökösséget s így ott az uralkodás joga átszállott a Nassau-ház első ágára, a melynek feje, Adolf nagyherceg, át is vette az uralmat. A most uralkodó nagyherceget jól ismerték Ausztriában, s Magyarországon is, mert különösen az előbbi állapotban gyakran megfordult. Sokat tartózkodott Abbezzában, ahova évről-évre ellátogatott üdülés céljából. Tulajdonosa volt a 15 számu közös hadsergebbeli gyalogrezdnék. Első felesége Erzsébet orosz nagyhercegnő, második felesége Ade heid anhalti hercegnő volt. Fia és örökösé, Vilmos nagyherceg 53 éves s szolgálaton kívüli viszonyban álló osztrák-magyar vezérfőnaggy.

Ötvenezred munkás kizárása. A szász-türingiai-gyárosok szövöttek — mint Lipcseből jelentik — ma ötvenezred munkást zart ki a munkából. A jövö heten még negyvenezred munkást fognak elbocsátani.

Gyermekestanományi értekezlet. A gyermekestanományi bizottság ma este szépen látogatott értekezletet tartott az újrászokháza közpülési térében. Az értekezletben gróf Telesi Sándor elnökölt, aki megnyitó beszédeben ualt arra, hogy a bizottság a nyári szünet alatt sem volt telet, hanem azon munkálkodott, hogy a gyermekestanományi kiállítás elökészítésé. Az élnjézzessel fogadott megnyitót beszéd után Sarbó Artur egyetemi magántanár tartott tanólagos szabad előadást a gyermekek beszédhibáinak okairól. Szemléltető ábrázolat képesen ismerte el a gyermek értekezés és idegrendszerének alakulását, majd végigment a gyermek beszédfejlődés szakain a szövegátolnag gyagystól egészen a beszéd legmagasabb fokáig, a hangszereggel. Kimutatta, hogy a beszédhibák a beszédfejlődés egyes szakáiban támadnak s e hibák csirái az egyes fejlődési szakokban vannak elhelyezve. Kimeghon ismerte el azután a gyermekek beszédhibáit s azokat a módokat, amelyek e hibák megelőzésére, illetve orvoslására alkalmassak. A nagysszámú közöség élénk tesszéssel honrolta Sarbó tanár értekezését.

Polgármesterválasztás Newyorkban. Hónapokig tartó korthesedés után Newyorkban ismét Mac Clehand-ot választották meg a város polgármesterévé. Clehand a híres Tammany Hall-nak, a hatalmas new yorki városi klíkknek a jegejté. Összesen 228 888 szavazatot kapott ellenfeleknek Heurst-nek 225 000 szavazatával szemben. A szavazatok nagy száma és a nagyon jelentékeny különbség a két párt szavazatai között legjobban mutatja, hogy milyen erős lehetett a választási küzdelem. A Tammany Hall állítólág egy millió dollárnál többejt költött választási célokra. Heurst pártja mindamellett azt állítja, hogy Clehand meg csak nem is a megvásárolt szavazatokkal szerzett magának többséget, hanem a választási listák meghamisításával. A választási bizottságok több tagja ellen följelentést is tettek hamisítás miatt és remélik, hogy a törvényesek meg fogja a választást szemisíteni.

Megszökött apa. Tóth Mari családleány ma délután két gyermekkel jelentkezett a rendőrségen és előadta, hogy a három éves és hat-

éves gyermekeket november hat órákán egy ismeretlen ur bizárra üzemeltetett a J. pót-körtelen. Az ismeretlen ur egy üzemeltető és csak arra az időre kérte a leány szavességt, míg bevásárolt és kijön az üzletből. De haba várta a leány mindámig is az urat, annak nyoma veszett. A rendőrség a leány vallomása után nyomban megindította a vizsgálatot és kiderítette, hogy az ismeretlen urat Ginz Józsefnek hívják, magánhivatalnok, aki egy hajlékos elhúvása után Amerikába szökött, de előbb meg akart gyermekeitől szabadulni. És ez sikerült is a lelketlen apának.

Viz álló járó hajók összejötszése. Az árzenál medenczejében, mint Cherbourg-ból jelentik, a Sirene és Triton viz álló járó hajók összejötsztek, miközben a Sirene szulyosan megsejült. Az összejötszésekén ember nem sebesült meg.

Tífuszjárvány. Nagyszébenben, mint tudósítónk táviratozza, két hét óta tífuszjárvány uralkodik. Eddig mintegy kétszázötven-háromszaz ember betegedett meg. A betegségek azonban általában könnyű felölýsúak. A járvány okául a vízvezeteki viz tisztáltsátságát tartják, a mit azonban a hivatalos vizsgálat eddig még nem állpított meg. Az iskolák egy részében szünetel az előadás. Az egészségügyi hatóság minden óróintézkedést megieit, hogy a járvány továbbterjedését megakadályozza.

Öngyilkos nevelőnő. Melsen Dauma kopenhági születési nevelőnő ma délután morfiommal megmérgezte magát az Izabella-utczára 90 számu házában. Az előhívott menők elszegít kiserletet után lakásán hagyták, a hol házi-asszonya gondoskodott a pótsárol. A nyomor állózarta a szép leány, aki az állás nélkül maradt, de tisztességes nevelőnők sorsára jutott. A kiserletének, melyek a fővárosban minden perczben körö hallozzák a fiatal szep lányokat, sikeresen ellentélt. A nyomork azonban nem tudott ellentálmáni, kétségbe-esében a halálba egykezett menekülni. Eléletmaradásához nincsen remény.

Erös sörököl az Adrián. Néhány nap óta, mint Fumeből jelentik, az Adrián oly erős sörököl uralkodik, hogy Fume és Abbázia s általában a tengermentél kikötők közti forgalmat megakadályozta. Különös erővel dühögött a vihar Triesteben, a mi tenger eszarmen az összes rakodópartra kötötött és a kikötösbén levő hajókat többé-kevésbé megérlette. Az ott horgonyzó végeztes nevű Baró Fejérváry magyar közösi is komoly veszedelem fénygette, mert a nagy vihar összes kőelét elszakította és a hajót nagy erővel a parthoz sodorta. A triezti révnyitvat részérel kirendelt gyors segélynek köszönhető, hogy a Baró Fejérváry oldala be nem zúzódt.

Nöbel-díj nyertesek. Az idei Nöbel-díj kéniai díjat, mint Bernoltt jelentik, Baumberger Jenö zürichi egyetemi tanár nyerte el.

Beteg főintendáns. Baró Pioppart titkos tanácsos, az udvari színházok főintendánsa, mint Bécsből jelentik, ideginéteusában sulyosan megbetegedett.

Jókai-szobor és emlékmű. A Jókai-szobor és emlékmű javára a Magyar Államotnó T. kassanyitár 16 zrenyvárosaság-hoz 274 korona 6 fillér fogt be. Az eddigi gyűjtések összege 35 053 korona 43 fillér.

Artalanon elítélve. Egy szep, fiatal aszonynak egy-két év óta meghalt a férje. Egy hív táncos, ki meg leánykorában udvarolt neki, megkérte a kezét és a válásá igentő volt. Az ifjú szerencsés és boldog volt. Egyszerre a fiatal ember veselkedésnek megnyas zonyával szemben nagy változás állott be és látogatai mindinkább gyerekek lettek, sőt ezek egészen el is maradtak. A menyasszony nem tudta megerteni e különös viselkedésnek az okát és ezért egy utolsó megbeszélésre magához kérte a vőlegényet. Ekkor előadta az ifjú a tenyalás. Jó barátai, rokoniak azt állították, ha gy menyasszonya nagy fényzest fejt ki, drága ruhákat varrat, pazarul berendezett lakást tart és szárokat a leányról berendezhet ki öltötte. Minon menyasszonya vagyoni viszonyait ismeri, ön énnyel endi hielt adott a pletyka ama részének is, hogy valami „ásköldegen” ledzi ezen költéges életmód szükségletét. Neveire nyult a menyasszony székényének egy rejteit fiókáiba, a honnan egy sürgönyt vett ki. A vőlegénynek ádta, hogy olvassa el, ez azután ez a sürgönyből megtudta, hogy menyasszonya Titók A. és Tarsa budapesti bankházában ténny nagy fönyemenyort nyert. A vőlegény idén boravita két bec-ánvot menyasszonyától. Az esküvő napját már meg is állapították.

Fővárosi Orfeum. Estenkit teljesen eladott házik eőit perge le a remek novemberi program, melyet feltebb vezóvá Danny Gürtler, a zsenialis előad-művész fel-pése tesz. Ez a rendkívül eredeti ember körülöül fél óra hos-szú szórólatozat a közönségre. Mellette a Borovszki-orféos és Imre Fox, a humoros művész a legjobb számok a novemberi műsor jó számait közt. Waldman Imre igazgató és musorral is áróit lesz tanúság, hogy hivatasa magasztalan álló szakterfő.

Megmérgezte családját. Biek Karoly berlini kereskedő-géd ateleit b-natában, hogy felesége meghal, négy gyermek-et és önmagát megmérgezte. Biek és a legfiatalabb gyermek meghalt, a többi pedig sulyos beteg.

Hölgyek urak, ha szepölőket, postánasszók teljeseen akarrák, pusztítani akarókról és ha kerök önönasszár puh-társa, fehértésére adnak csalámit, így vejeynek egy Diana-tronmet és egy Diana-szappant. Ezek a legújódságú szepölő és bérpóló szerek. Ara 75-75 kr. Kizárólagos kassanyt: Erényi Béla, Diana gyógyszerár, Budapest, Károlyi-kört 5.

A Balassa-féle ugorkatej a leghatóssóbb szepölőszer, mely minden hölgynek nélkülöhetetlen. Ártalmatlan anyagot nem tartalmaz. Az arczot öditi, finomítja, szepüti. Üvegjeit postán 2 koronáért küld Balassa K. gyógyszerár Buda-pes-t-Erzsébetfalva. — Kapható minden gyógyszerárban.

T. Olvasóink most az osztályorsjáték 1-6 osztályi huszasának közledeivel nehezen tudják magukat elbaratolni, hogy hol vegyenek osztályorsjegyet, mert annyi mindenféle módon és helyen ajánlhatik a sorjegyvétel, hogy nehezebb-eik a választás. — Aki azonban tájékozott, az tudja, hogy osztályorsjegyet legézszerűbb Koss-

bankházában, Kossuth Lajos-utczára 13. venni, mert Kiss szerencsése Naps! A mai lapunk összes példányához csato 1 Kiss melléklettel olvasza el mindenki figyelmesen és a »K» kedvenceink szerencse számaint ajánlatos minél előbb postautalvánnyal megrendelni, nehogy a kívánt szám idöközben eladássa.

Kriegner-féle reparátor érkeztek öta páralan érdemnyerel használták csusz és fényvony ellen. Kis ütveg 1 korona, nagy ütveg 2 korona. A fókus korházban 130 eszt. köztől 139-ben teljes gyógyulást eredményezett. Főraktár: Korona-gyógyszerár Úd-pest, Kátfintár.

A Dörge Kézily mai száma megieit nagyon érdekes tartalommal jelent meg, mire a t. olvasóközöség figyelmét felhívjuk.

Császár úteg- és Christoffe ezüst kellek gyék Wadlsteiner F. IV. Maria Valeria-utczára 5. x A Fodor-féle vívőto em a Koronaherceg utczára 3. szám alatt a főváros legnagyobb legjobban felszerelt torna és vívőterme. Különös gond fordították a gyermek torna és vívására.

GYÁSZROVAT.

Dr. Battlay János 6 hónap 9-én 41 éves korában hosszú betegeskedés után meghalt Kécskésbén.

Császár Apádot, a Markó-utczai főgimnázium tanárát, ma délután lenetelék el nagy részvel melett. Az elhunytat, a ki 21 évig működött mint tanár a Markó-utczai gimnáziumon, dr. Erdő Béta és Csurven Flóris főjegyzők, továbbá a főgimnázium tanári kara és nagyszámú tanítványai kísérték ki örök nyarzó helyére.

Május Albert ívgekeskedő és volt 48-91 éki honved ma Budapesten meghalt. A nagy-nyedi öltözök mesztárok után Május élece alya, angya és nővérei legyilkolttak, ének udjén, a legnagyobb riomsátságok között, tetű-fegyben és lobog budakolva, 13 éves korában az erdélyi magyar tadseregbe lepett, hol mindkét lábát keresztöltöttek.

TÁVIRATOK.

A franczia miniszterválasg.
Páris, nov. 11. A konzervatív, nacionalista és mérsékelt köztársasági lapok Barthelemon lemondása felett érzett meglegedettségüknek adnak kifejezést, amelyet a hadsergego névze szerencsének tartanak és sürögösen felkérik a miniszterelnököt, hogy a miniszterium tarték egy tabarokot állítson. Sokan azt tartják, hogy a legjobb megoldás az volna, ha Etienne vállalná el a hadügyminiszteri tisztséget. A belügyminiszterségébe ebben az esetben Sarriennek és Maueanon kívül még Trulliotot is kombinációba veszik, kik, tekintettel a jövö tavaszszal megtartandó kamarai választásokra, a radikális párt buzalmát a legmagasabb mértékben bírnák. A konzervatív részérel azt állítják, hogy Berteaux azt remélté, hogy váratlan lemondásával az egész kormány bukását fogja előidézni és ebben az esetben Rouvier örökbe léphet.

Páris, nov. 11. A mai miniszterelnökség a következő határozatot hozta: Etienne belügyminiszter a hadügyminiszteri tisztséget, Thomson tengernagy tengerészeti miniszter a belügyminiszteri tisztséget és Dubief kereskedelmi miniszter a tengerészeti miniszteri tisztséget veszi át. Trulliot képviselő, volt miniszter, Dubief kereskedelmi miniszter helyére lép.

Páris, nov. 11. A délelőtti tartott minisztertanács Etienne belügyminiszter elvben kanezik nyilatkozott a hadügyi tárcza átvételére. Rouvier miniszterelnök délután felajánlotta a belügyi tisztséget Sarrien képviselőnek, a ki azonban azt elutasította.

Szenbányások sztrájkja.
Márisch-Ostrau, nov. 11. (Saját tudósítólól.) Frigyes főhercege karbini szenbányában 1200 munkás sztrájkba lépett és bérmeletet követel.

Nyugdíjazott miniszterek.
Belgrad, nov. 11. (Saját tudósítólól.) A mai hivatalos lap közli Arakumovics és Genesios volt miniszterek vételes nyugdíjazását. Mind a ketten rendelkezési állományban voltak. Genesiosnak az özszeeszlóvők felének tartás, Arakumovics pedig a forradalom idején miniszteremök volt.

Munkások az általános választójogért.
Bécs, nov. 11. (Saját tudósítólól.) A keresztény-szociálista munkások szintén csatlakoztak a mozgálmoboz az általános választó jöért s kijelentik, hogy az általános sztrájkban keszek részt venni a parlament megnyitáskor, de a tünető felvonásban nem. A keresztény-szociálista munkáok a tünető körmenet helyett a város-hozán gyűlést fognak tartani, a melyen Lueger fog beszélni. Még nincs elhatározva, hogy kimondják-e az általános sztrájkot a parlament üléseinek napján.

Közgazdasági táviratok.
Bécs, nov. 11. (Saját tudósítólól.) A esernyőgyárosok kartelljének megszünése következtében több gyár részvenytársasággá fog alakulni.

Newyork.
Buza helyben 93.8 93.50
decz-re 92.63 94.75
máj-ra 92.12 2.25
jul-ra — — — — —
Fránzyat: állandó.
Gauin számlás-díj 3.25 3.25
Liverpoolba 64.75 65.75
Tengeri decz-re 62.50 — —
jan-ra — — — — —
máj-ra — — — — —

Chicago.
— Zariat.
nov. 11. nov. 10.
Buza decz-re 89.12 85.63
Buza máj-ra 88.8 88.12
Tengeri decz-re 44.75 44.75

Minden gy... kezdődő bar...

Teisztoj

Egy külföldi gróf Teisztoj, a nököt kokoztat teves. Gróf Te telték a művészi udvart szertölti.

Háromszáz

(Saját tudósítólól.) Eke helyszere mindig helyszere ndítórvonyas tett. Azokat a kor a városba fogják alítani.

A tengeren ták a mtrözö lazadó legény nem tezik ink jukát ágyuk.

Zsidóid

Francia köztársaság... Osztr. Ländersbank... Németország... Magyar Államkassza...

KULFOLDI ÁRUTÖZSDEK.

Páris, nov. 11. Nyerscukor... London, nov. 11. Buza... Bécs, nov. 11. Buza... Rio de Janeiro, nov. 11. Buza...

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi-csarnok... Kőbánya, nov. 11. Hízott sertésárak... Budapesti Állami Állomány...

Vizállítás, 1905. November 11.

Table with columns: Név, Csomagtípus, Száma, Ár. Lists various goods and their prices.

Napirend.

A miniszterek fogadónapja... Báró Fülöp Artúr földművelési miniszter... Dr. Nemes Imre programbeszédje...

Színházak műsora.

Table listing theater performances: M. kir. Operaház, Nemzeti színház, Nepszínház, Királyi színház, Vigaszínház, Magyar színház, Uránia.

Dikőváros... Fővárosi Orfeum... Színházak és mulatságok... Vasárnap, november 12.

SZÍNHÁZAK ÉS MULATSÁGOK.

NEMZETI SZÍNHÁZ... M. KIR. OPERAHÁZ... Nagymama... Carmen... A párba... KIRÁLY SZÍNHÁZ... János vitéz... A csöppség... Udvari tanácsos... Az ürangyal... VARSZÍNHÁZ... Nincs e'odás.

PATHE fonográfok... és hengerek... Pathé Fonográf Társaság... Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. sz.

Perzsa szőnyegek... Hadzsi Kazar Agobh-nál... Kis-Azsiából... V. ker., Dorottya-utca 5. szám alatt.

KISS szerencsége NAGY!

I. Boldogarczu ara mellett... Búsán ül a völgyén... Komoran néz maga elé... Zsebe üres, oly szegény... Egyszerre egy ezme villan... Gondtól terhes agyán át... Boldogan öleli által... Bársonyarczu aráját;... Sűg fülebe édes szókat... Iger neki minden jókat;... Egy hó mulva gazdag vagy!... Mert: Kiss szerencsége Nagy!

II. Megint itt van az elseje... Ez az átkos, gonosz nap!... Így sóhajt a szegény dijnok... Mivel gázsít alig kap... Nagy a család, Uram, mi lesz... Nincsen, csak két koronám... Óh, csak egyszer az Uristen... Szeretettel nézne rám... Ifju neje gondol egyet:... Vegyé! egy osztályorsjegyet... But, gondot ez messze hagy!... Mert: Kiss szerencsége Nagy!

III. Ezerheles alig mult még... Bájos, ifju, szende lány... Amde nem jó egy kőr se... Hiányzik a hozomány... És hiába, ma pénz nélkül... Mit sem ér a szerelem!... Azt mondja a fiatal ur:... Pénze nincs, nem kell nekem... De alig egy hónap mulva... Mennek egymáshoz simulva;... Akár esik, akár fagy... Mert: Kiss szerencsége Nagy!... Fekete Oszkár.

Korányi Viktor... motor- és autótélváltási vállalat... BUDAPEST, V. I., Dob-utca 73. szám.

Posztók... és valódi angol ur ruhakelmék... TÁRJANA... Budapest, IV., D.ák Ferencz-ut. 23/E.

Fővárosi Orfeum... WALDMANN IMRE... Nagymező-u. 17.

2 nagy előadás 2... kezdetük délután négy órakor és esti fél nyolcz órakor.

Burián Károly... dalestélya... Jegy-k 4 10, 8, 6 4 és 2 koronáért...

MINDENMÉNY KÖNYVNYOMDAI... KLISÉK... IRJ. WEINWURM ANTAL és Társa... Budapest VI., O-utca 6. szám.

Guttman Béla... baritonista és... Silbiger Berthold... hegedűművész hangversenye.

Dr. Pajor vizgyógyintézetében... Budapest, Szentkirályi-utca 14.

KERESZTÉLY... zongora-termet... BUDAPESTEN, Váci-körút 21. sz.

Lamond... Frederic egyetlen zongoraestélya... Budapest, VII. Baross-ter 20. l. em. 3.

Szájradlás nélküli légszivókamrás fogsorok... Guttermuth Janos... Budapest, VII. Baross-ter 20. l. em. 3.

Ujdonaság!... Oriai megtakarítás!... PACIFIC... STROBENTZ TESTVÉREK... Budapest X. Üllői-ut 89.

ZONGORA... Szvigulinsky... Zongora készítő, Budapest, SZERVIZTÉRT 3. sz. em.

BUTOROK... Nagy Imre... Budapest, Váci-körút 9. szám, I. em.

SZÉN, koks és briket... Radnay Károly... Budapest, Váci-körút 80. sz.

Pianola... „Metrostyl-lel”... Kotta repertoár 14000 szerzemény.

GIMEL J. és FIA... Budapest, Gizella-ter 1. és II. em.

Schmidt M... Budapest, Keresztúr 22. szám.

EGYETÉRTÉS

Osztirák álmok.

Az a cikksorozat, melyet a Münchener Allgemeine Zeitungban »A németek feladatáról Ausztriában» címen dr. Peetz Sándor tizenkét folytatásban tett közre s melyről nemrég röviden már említést tettünk...

A Münchener Allg. Ztg. a pangermán mozgalomnak egyik előharcosa, egyik legtanakusabb propagálója és Peetz egyike azoknak az osztirák történészeknek és politikusoknak, akik ma már egész iskolát képeznek...

Peetz azt mondja, hogy az Ausztria és Magyarország között fennálló konfliktus négy módon volna megoldható s ezeket a megoldási módokat fel is sorolja a következőkben:

- 1. Magyarországnak és Ausztriának békés szétválása Svédország és Norvégia mintájára.
2. A korona lépjen a magyarok pártjára, Magyarország legyen a monarchia vezető állama...
3. A harmadik mód volna Magyarország teljes leigázása.
4. A negyedik mód pedig az, hogy a korona kössön békét a németekkel...

és egyedül elképzelhető megoldási móddal szemben minő »történelmi-politikai« ellenvetéseket tudna tenni. Peetz épen azért, nehogy a magyar álláspont helyességét legyen kénytelen elismerni, egyszerűen kihagyja ezt a megoldási módot s így nagyon természetesen olyan eredményre jut, amely osztirák füleknél nagyon kedves lehet...

Részletesen foglalkozik Peetz a maga által felvetett négy megoldási móddal s mindjárt az elsőre, t. i. arra, hogy Magyarország és Ausztria békésen szétváljanak, mint szétvált Svédország és Norvégia, azt mondja, hogy az »nem teljesen lehetetlen ugyan, de valószínűtlen s az eredménye is kétséges«.

Főleg ezt az utóbbit Peetz olyan hatalmas érvek tartja, hogy ezzel a szétválással nem is tartja szükségesnek tovább foglalkozni, mert szentül meg van arról győződve, hogy ezzel mindenkit meggyőzött. És levonja a következtetést, hogy a békés szétválásnak nem volna tartós eredménye...

De a másik módot, t. i. hogy a király a magyarok pártjára álljon, sem tartja elfogadhatónak és pedig azért nem, mert »hét millió magyar hogyan is veheti azt a vállkoroséget, hogy negyven millió fölött akarjon uralkodni.«

»Nem lehet egészen elfeledni — írja — Ausztriában sem azt a szerepet, melyet a magyar vezérek a török háborúkban játszottak. Azt gondolhatta volna az ember, hogy ez a sok százados küzdelem bajtársi viszonyt hozott létre a németek és magyarok közt...«

Mintán ily módon Peetz ur kidühöngte magát, arra az eredményre jut, hogy elképzelhetetlen az a megoldási mód, hogy a király a magyarok pártjára lépjen. Marad tehát a másik kettő és pedig

Magyarország letiprása, s az 1867. előtti állapot visszaállítása.

Peetz különben is híve a császári abszolutizmusnak, ez tanulmányából ismételtlen kitűnik. Kitűnik abból is, hogy a monarchiát az 1870 előtti Németországhoz hasonlíttja és azt mondja, hogy Ausztriának is egy Bismarckra volna szüksége...

A németisében látja a legtöbb üdvöt s erre a hadsereget tartja legalkalmasabbnak. »Az uralkodóháznak minden áron kezében kell tartania a hadsereget. Ultima ratio regum.«

És a hadsereggel akarja Magyarországot Ausztria rabigájába kényszeríteni s erre a célra Németországhoz is fordul felhívással. Ez a felhívás csodálatosan igazolja az »Egyetértésnek« azt a politikáját...

Azt írja ugyanis, hogy a mai hármasszövetség nem egyéb, mint a régi német-római szent birodalom visszaállítása s azért az osztirák-németeknek és a birodalmi németeknek minden eszközzel fenn kell tartaniuk ezt a hármasszövetséget...

Peetz elmondta azt, a mit Magyarország már mindenki tud s a mit ellen Magyarország meg fogja magát védeni tudni. De mindenesetre jellemző, hogy Ausztriában a mai válság megoldását még a legtanultabb elmék is csak a magyar nemzetnek letérésében és elnémetítésében látják.

A magyar föld érdekei.

Budapest, nov. 11.

A magyar gazdaszövetség tegnap ülésén nagyon érdekes körülményre hívta fel a magyar gazdák figyelmét gróf Pallavicini Ede. Egy magyar mánásasszony Olaszországba ment férjhez, és mert maga nem volt képes itteni földet kezelni, eladásra kínálta birtokát...

Minden valószínűség mellett szól, hogy a több ezer holdas birtok tényleg az Albina kezére kerül. Es ha ez megtörténik, akkor az ottlevő magyar munkások eltávolításának kizárólag oláh munkások kerülnek az egykori magyar földre...

Valamikor azt beszélték, hogy hazafias pénzintézetek, első sorban természetesen a jelzálogos intézetek, ellenakozót kezdenek a román pénzintézetek ellen. Lesbe állnak majd ők is és a mit megtud tenni az Albina, miért ne tudná megtenni a nálánál sokkal nagyobb tőkeerővel rendelkező magyar jelzáloghitelintézetek blokkja?

Az Egyetértés társzaja

A korponai országgyűlés.

Az Egyetértés eredeti társzaja. — Itta: Sembery István.

Amióta a Habsburg uralkodó család II. Ulászló magyar és cseh királlyal a magyar nemzet megkérdése nélkül titkos házassági szerződést kötött, a magyar trón illetőleg, a magyar nemzet története a szabadságharcok korszakát. Egyike a legfontosabb szabadságharcoknak volt az, amely Boesky István Erdélyben megválasztott fejedeleme vezérlete alatt vitelt a magyar nemzet által. Boesky, míg Erdélyben is harcokat seregei, a németet egy hadjárat alatt Erdély határaitól Bécsig űzte. H. Rudolf német császár, aki magyar király is volt, reakcionárius természetű, szétlétű, hozzá beteges ember lévén, az országértel testvérei által vitette. Testvére Mátyás, ki, mert hátrija, Prágában lakott, Bécsből vezette a kormányzati ügyeket, átlátta, hogy ha a Bésta-fele szarol, pusztító politikát tovább viszik, Magyarország a végelszámolástól viszi keresztül. Ezért békeketeket küldött Szerencsre Boeskyhoz, a diadalmasodó vezérhez a béke feltételéről tanakolni. A béke követek Forgács Zsigmond és Pogrányi Benedek voltak, ezekhez társult a felvidék egyik legtekintélyesebb főura Thurzó György 1605 évi július elején jöttek oda. Boesky hírlészáy Istvánt, a kit hitlenségű perle kereték és Lengyelországba menekült, szinte felvidéki főurat hívta meg a tárgyalásokra, a ki a fejedelem kinstárnoka lett. Boesky békefelteletét július 17-én adta át a küldötteknék, a kik különben már április 20-án már Szerencsén gyűlést tartottak. Mintán Boesky a töröktől, mint fajrokonnal is szövetségre lépett, valamint már Zápolya János is tette a mohácsi vész után, a török Boeskyt nemcsak Erdély fejedelmének elismerte, de sőt magyar királynak is, koronát küldte neki. O a királyi titulus soha sem használta, magát meg nem koronáztatta. Nem tette, mert nem korona, vagy hatalom végül harszolt, de hogy a magyar haza szabadságát kivívja és a protestánsoknak szabad vallásgyakodást biztosítson. Azért nem is tette semmit a német meg-

kérdetése nélkül, ennek czéljából 1605. november 23-án Korponára országgyűlést hívott egybe. 1605. november 17-én vonult be Boesky az erődített Korpona szabad királyi városba, amely, mintán sok magyar család vonult oda a török elől, a nyugati felvidék főhelye lett. A békebiztos Forgács Zsigmond, akit királyi küldött, már november 19-én jelent meg. Megjelent Erdély küldöttsége és huszonnégy varmegye követei. A tisztintuli kerület fele, a banátus, a Tisza-Duna-köz és Dunántal a török kézben volt. A városok is kúldtek követeket. Kassa volt a nemzeti főváros, ennek követi voltak Bocanás a német lakossága, Tolnay Mihály a magyaroké, ezek béke-pártiak voltak és Szegedi András nagyon vagyonos és tekintélyes polgar, a ki nem volt a béke mellett. Körmezőbánya követek Mikhean Boldizsár és Palfi Bálint voltak, de küldött Löcse, Trencsén, Pozsony és a többi városok is. Boesky fejedeleme tanácsosai voltak: Mladosevich Horváth István, Barcsai János, Racz György, Orle Miklós, Serényi Ferencz, Kellemsy Mihály és Imrefy János. A főrendeket képviselték: Hlősházy István Boesky kinstárnoka, Báthory Gábor későbbi erdélyi fejedelem, Homonnay Bálint Boesky fővezére, Hlőgyözy Ferencz, Czobor Mihály, Thurzó Kristóf, Homonnay György, Tokölvi Sebástyén, Széchy György, Thurzó Miklós, Balassa Zsigmond, Katay Mihály Boesky kancellárja, nagynemes Doezy János, Melih Péter, Perényi György, Prepostváry Zsigmond, Kendy István, Bethlen Gábor későbbi erdélyi fejedelem, Forgách Miklós, Dessewffy Ferencz, Wesselenyi István, Rákóczi Lajos, Loránffy Mihály, Czobor Imre. November 24-én kezdődtek az ülések, mintán az országgyűlést Boesky megnyitotta, előzőleg isteni tiszteletet tartatott a templomban. A korponai rendek tizenöt pontban határozták meg békefelteleteiket:

- 1. A katolikus, lutheránus és a református vallások egyenlő szabadságának elismerése; ennek megtartásáról királyi biztosító hitlevél: a városokból vallások miatt küldött világiak és egyháziak szabad visszatérése; a lutheránusok ellen hozott 1523. évi, 1526. évi, 1604. évi törvényekkel törvény által való törles; egyéb a protestánsok ellen fordítható törvénytári határozatok törlesé.
2. A kiegyezés és a békekötés a töröktel egyserre történjen, az utóbbi Boesky közvetítésével.
3. Nádorválasztás a legközelebbi országgyűlésen; a személyök kievezése a törvények és szokás szerint.
4. A koronának az ország határain belül a magyarok által való őrzése.
5. A kamarák teljesítése, helyettük a régi kinstárnokszék fellesése. Szabai és Mihalcz öökös szamuztatése, mert visszaettek hivatalukból.
6. A jövőben csak megyei püspökök kérésára, országos állásból az egyháziak kizárása. Modor, Bazin, Szent György és más parasztvárosok a rendek közt ne ilhessenek.
7. A szenteszettek visszavételének, különösen a tizedek dolgában való orvoslása; a kegyelmű jogainak megőzése.
8. A jesuiták kitiltása Magyarországból; a protestáns vallásokra sérelmes záradékok elhatárolása királyi adomány és záloglevelek érvénytelenítése és helyettük új kiállítás, sérelmes záradék nélkül.
9. Tiszteletre és hivatalokra csupán született magyarok alkalmazása, valláskülönbőség nélkül.
10. A végvárakban, a mennyire lehet csak magyar őrség tartása.
11. A király személyesen jöjjön az országgyűlésre.
12. Csak a törvényesen megválasztott ellen indítható hitlenségű kereset és csak a törvényesen elmarasztalt vádlott ítéltethető el, azért az eddig törvénytelenül idézettek és elítéltek javai visszaadandók.
13. Királyi biztosító levél kiállítás, hogy a tanácsdában résztvevőkön, a jogos ellentállást sem nyíltan, sem titkon boszút nem áll a korona.
14. Boesky adományairól a jövő országgyűlés határozzon; addig, míg vagy az adományok érvénye elismertetik, vagy az illető Boeskytól kárpóltást nyerne, Boesky adományosai birtokban maradjanak. A kölcsön adott összegnek fejében tett birtokbérások érvényben maradjanak.
15. Összjája az ország, hogy a korona idegennek birtokot ne adjon el és ne vessen zálogba; a magyar kancellária tekintélyét állítsa helyre; a szab. kir. városoknak a magyarok lakhasának, birtokot szerzhessenek, tisztségét viselhessenek, a tanácsba beválasztathassanak.
Végül arra kéri a rendek a királyt, hogy

Boeskynek az elpusztult Erdély mellé Magyarországban akkora területet hasítson ki, melynek jövedelmei kegyessé teszik Boeskyt Erdély vezelmére. Mindezen békefelteletek pontos teljesítésért követelték, hogy a német birodalmi fejedelmek, a lengyel király, Csehország és az öökös tartományok rendjei kegyességet vállaljanak. A békefelteletek becsbe vitte fel Mátyás főhercegrez hírlészáy István és Mladosevits Horváth Péter, har eleinte többeket választottak a küldöttségbe. Ezen feltételek voltak az 1606-ban újabb hadjárat után megkötött békefelteletek és a Törökkel is meg lett azután kötve a zsvitvoroiki béke. A békefelteletek egy a protestánsok szabadvallásgyakodásának, önmormányzatának alapelveire, alapörvénye, valamint az a magyar nemzet alkotmányát is biztosította. De mert az uralkodó-körök mindig igyekeztek a király által ezen békeben foglaltakat megsemmisíteni, jogosan követelték a korponai rendek, ezt előre látva, hogy a békepontok teljesítésért kegyességet vállaljanak a német birodalom rendjei, annyival inkább, mert a piaciéi választófejedelmek felhívta a többi protestáns fejedelmeket a magyar protestánsok megmentésére, és már oly korzzellem kezdett uralkodni, hogy sálus reipublicae suprema lex, ezt nagyobbra kell becsléni, mint az osztirák házat. Es utóvégre is már volt is egy hajor herczeg, Ottó, magyar király. A lengyel király követet is küldött Korponára. A cseh rendek kegyessége kellett, mert Rudolf császár Prágában lakott, az öökös tartományok kormányzása alatt Mátyás főhercegrez Bécsben, Ferdinánd, a későbbi császár Grazban, Miksa főhercegrez Innsbruckban lakott. Szép hítele volt H. Rudolf német császárnak, ki magyar király is volt, hogy jött kellett állni erette, mint most a czézért Witte orosz miniszterének. Különben is elvezette hitelt, pénzt nem kapott, az a pénz, a mit neki a kegyetlen Básta generalisa adott, mint sajátját köcsön, de a mit ez Erdély és Magyarországban összeharsolt és harcossít, elfogyott, ami mostani számítás szerint vagy egy millió forint volt. Megkönyvitette a béket az, hogy H. Rudolfnak tanácsosai közül amögis voltak olyanok, a kik belátták annak a dinasztáriáa való veszedelmét, hogy ha az eddigi módon bíának Magyarországgal az a végelszámoláshoz vezet. Nem úgy, mint most,

Vertical text on the left margin, including 'ber 12', 'Vasárnap, november 12.', and various small notices and advertisements.

stílus vá-
művészetére
bizennyolc
teljessé
és állami
zményeket
adni annak
aki a köz-
társaságok
terzi.
ezedett be-
séri cse-
etek szü-
meket és
örvénye-
és céljait
tlenemet,
a tudó-
tá tegyek,
mint előre

de bármely
bizonytat-
nak össze,
kevesebb
hiv, ahol
a mai nap
halandó
a feben, hiv-
pontokak-
szocioló-
ról, műv-
elő, avagy

átolt, amit
gyarazatul
kötélve a
közérteftőn
beronianus
gerene, az
áll. A ki
sorozatot
mi min-
böcsötani
és követi
al csont-

ársadsá-
ése, át-
s jóvá vi-
gy pedig
dítv igaz-
sines?
többi fele
mindössze
meiben
amenditit
vagyat,
ogyó el-
telt egyes
nyok erd-
ából jól
hatóságot
s ezzel
retét kisé-
ren emberi

játékból.
sadalom-
a, hogy
skola az
(iskrutu-
entia) ki-
díg akkor
áséretet-
t bevinné
get nyer-

Deutsche
nie.
számtá-
t nélküli,
h. hogy-
fád oly
dacsára
ny is és
ak e te-

amnyi-
ttam és
ességek,
lítottam,
alki gyű-
emlékek,
Először
kisiklást

A kisiklást illetőleg pedig annyiban, hogy nem tértem én is utamról egy vonalnyira sem, hanem csak igazolni akartam a lassu haladást, az elért kis eredményeket, mert beláttam azt, hogy a megírók között még én sem tudtam elérni azt, amit el akartam; pedig talán szerénytelenség nélkül mondhatom, hogyha valaki e tekintetben ellenőrző munkáját lelkesedéssel, buzgalommal teljesítette — én azzal teljesítettem, — de nem tudtam igazán, jelentős eredményeket elérni még én sem és még itt sem, ahol pedig az iskolai hatóságok részéről, sőt némi tekintetben az egyházi hatóságok részéről is jókarútu pártolásban részesültek mindama intézkedéseim és megkereséseim, melyek a magyar nyelv tanításának a személyes tapasztalatokon alapuló irányítását szorgalmasan előmozdították.

Amit a törvények s az ezek végrehajtása tárgyában hozott rendeletek előírtak, a magyar nyelvnek minden vonalú iskolákban való sikeres tanítása érdekében, azt én ebben a tengerlétben utolsó szóig betartottam és betartattam s büszkén hivatkozhatom rá, hogy ennek a tengerlétnek nines egyelőre idegen tannyelvű iskolája se, ahol a magyar nyelvet ne tanítanák az első köteles orszámban s ahol a magyar beszédet ne alkalmazzák más tantárgy keretében is: magyarnak nem tudó tanító alig egy-kettő akad már a tengerlétben, holott még az én idejüvem idején is, ugyancsak szép számmal voltak ilyenek; képvisítő vizsgán át nem ereszték olyan jelöltet, a ki nem bírja beszédbeli és tanítási készségével a magyar nyelvet s végül részben az én kezdeményezésemre, részben az intéző igazgatók jóles belátásából, mindkét iteni idegen tannyelvű tanítókörében a magyar nyelvet, beszédet elegendő orszámban s elegendő gyakorlatlason tanítják, sőt, szintén kezdeményezésemre sikerült azt is elérni, hogy magyarnak semmit sem érő jelöltöket nem is vesznek fel a képzőkbe.

Eredmény ez is, sőt az 1868. XXXVIII-iki és az 1869. XLIV-iki törvény saik korlátozások között — nem kieslyendő eredmény — hanem, fájdalomra keltett látom, hogy az iskolának ilyen lassu magyarosítás útján nagy eredményekre nem lehet számítani s az eredmények eléréséről még csak álmodozni sem lehet.

Mert idegen tannyelvű iskolákban nem csak nem nyerték a tanuló nemzeti szellemű nevelést, hanem mind buzgalom s igyekezet mellett is még a magyar nyelvet is legjobb esetben csak oly mértékben sajátították el, ahogy mi a gimnáziumban elsajátítottuk a latint vagy a görögöt.

Vagyis úgy, hogy miután odahaza a gyermek nem gyakorolhatja az elsajátított nyelvet, azt rövid idő alatt teljesen elfelejti. Elebeben és nyelvben magyarrá csak az a gyermek lesz, a ki magyar orrodiban, magyar elemi iskolában, magyar középiskolában tanul.

A többi megtanult magyartul is, de a megtanult nyelvet, még ha nem is felejteti el, de szeretni nem fogja soha, mert azt úgy tanulta meg, mint valami más idegen nyelvet.

Ezért mondtam én, hogy Magyarországon csak magyar tannyelvű iskolák kellene lennie.

De másrészt, hogy is tanulná a gyermek az idegen tannyelvű iskolában szeretettel és buzgalommal a magyar nyelvet, mikor látja, hogy az apja, anyja, az egész család boldogul, a nélkül, hogy magyartul tudna — mikor se a papja, se a tanítója nem beszél vele magyartul s mikor látja, hallja, hogy akárki kapotás ember érkezik a faluba, az mind odáhul vagy szédel beszél velük, valamennyi megveit tisztviselő, sőt még az államhivatalnokok nagy része is.

S később is, mikor érzi, hogy minden vonalon boldogulhat a magyar nyelv tudása nélkül; mikor joga van neki akármielyik magyar királyi állami hivatalnokhoz odáh vagy szász beadványt intézni; mikor a vármegyeházán is, s a szolgabírónál is elintézik a sorját a magyar nyelv tudása nélkül, sőt mikor néhol azt is látja, hogy a megveit urak egy része is csak törí a magyar nyelvet! S később is, mikor bejön Nagyszebenbe s nem lát egyetlenegy magyar utcafélistát, nem lát egy magyar félrúsz bolcséget s az utczán alig hall magyartul — nos! lát akkor megcsánálja azt a kis nyelvtudását is és igyekszik elfelejteni azt az idegen nyelvet, amelynek, ha közönséges rendű ember, nem látja semmi gyakorlati értékét; ha pedig műveltebb ember, nem érzi gyakorlatlanság szükségét, mert a magyar gyakorlatlanság s a magyar tudományról nem hallott az idegen tannyelvű iskolákban oly sokat, hogy kívánsái lenne a magyar könyvekre.

Ezért mondtam azt, hogy a magyar nyelvnek minden vonalon érvényesíténi kellene, mert endkül idegen nyelví polgártársaink nem éreik a belső szükségét annak, hogy magyartul tudjanak.

A harmadik állítástomat pedig, hogy vezető szerepet csak lélekben, szoban magyar emberek viselhetnek nálunk, az kergette ajakamra, hogy magdöbönve látom, hogy a vármegye legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésén előlék, szerepeket viró, helyofyasori úri emberek német és odáh nyelven veheménly tiltakoztak az elten, hogy a tanfelügyelő ezután szigoruban ellenőrizhesse a magyar nyelv tanítását.

revidálni kell azokat a törvényeket, amelyek jogot adnak azoknak, akik e jogokat ellenük használják fel.

Magyarországot magyarrá kell tenni, mert csak ez lehet a célja minden észszerű, nemzeti fejlődésnek, annak a fejlődésnek, melynek erőt a nemzeti Genuusz köleszőz, ehhez a magyarrátételhez pedig nem elég az, ha megszabjuk és ellenőrzünk, hogy minden iskolában ennyi és ennyi órán át kell magyarul tanítani.

Annál kevésbé elég, mert azt meg nem szabhatjuk meg és még kevésbé ellenőrizhetjük, hogy magyarul is érezzenek, hogy sziveikben magyar szív is dobogjon, azoknak is, akik tanítanak, azoknak is, akik tanulnak.

Nem kisiklás volt az, tisztelt cikkíró ur, ami megmondhatta vélem az igazat, hanem a régiót érezte, legfeljebb a haladás rémnyében elnyomott, de most kibört igazság.

Hogy lesz-e eredménye vagy nem, azt én nem tudhatom? Vannak szavak, melyek a pusztába kiáltódnak! Lehet, hogy az én szavam is ilyenek. De nekem el kellett őket mondanom, mert úgy éreztem, hogy ez az igazság!

Cikkíró ur szerint más az igazság! Az, hogy én eddig művelt, nyugati ur voltam, aki beláttam, hogy nem tehetek többet, mint a mit tettem s most egyszerre átvettem vad sovinszávét, akinek a szegény nemzetiségre jött kántháló étványa, csakis azért, mert a budapesti utó újságírók úgy érezték, hogy a budapesti utó újságírók kollektívák ohaikt kedveikbe jéni.

Negyon tévedt a t. cikkíró ur! Amint hogy eddig igazságos voltam, magáért az igazságért, úgy ezután sem leszek igazságatlan senki kedvéért sem.

Megmondtam a magamét. Lehet, hogy álom, lehet hogy utópia azt himi, hogy elfj az idő, mikor Magyarországon mindenek s minderkének magyarnak kell lenni, de én hiszek benne! A minthogy abban is hiszek, hogy megrövidhetjük jogainkat a mások jogainak elvétele nélkül! Addig pedig, a meg ez a szép idő eljön, fájdalom, maradunk a régiben s a magyarosítás esősened, vicinális vonatja halad tovább a válnac-nagy-szebeni lassusággal; legfeljebb, ha ismét szükségét fogja érezni egy-egy szarabdból szóznak, ismét ki fog síkítani, a szónak abban az értelmében, a hogy a t. cikkíró ur elnevezte az igazság kimondását ...

A tanítóképzőkbe való felvétel és a nemzetiégl kérdés.

A nemzeti állam kiépítésének munkája legnagyobb részét a közkutatás válllára neveződik s természetesen legelőször annak legáltalánosabb részére, a népoktatásra. E tény kifejezésre jutott az 1868. XXXVIII. t. z. -ben s még fokozottabb mértékben jut az új népoktatási törvényjavaslalban, vagy annak törvényé nem valása esetén, eszelgy egy másik tervezetben, mely az előbbinél csak radikálisabb lehetne.

A milyennek nevelik a gyermeket, olyan lesz a felnőt s ha azon ideális állapotok juthatának, hogy minden honi iskolánk a nemzeti eszme szolgálatában állna és elegendő alkalos volna, — kátra mondhatjuk — hamarosan vége tenne minden nemzetiégl kérdésnek. Ha a leendő honpolgár már az iskolában látja, érzi, hogy az ő nemzetiéglj volgából rá semmiféle kár nem hárulnik, hogy anyanyelvének szerete mellett igen jól megfér a magyar nyelv szerete, hogy ő e hazának ép ovi gyermeke, mint a magyar anyanyelvű, akkor földérdülve sem lehet nemzetiéglene. De mindaddig, míg lesznek iskolák, hol a legjobb akarat mellett sem tudjuk a nemzetiégl nevelés eredményét megállapítani, minden egyéb intézkedés mellett csak közelebb juthatunk célunkhoz, de azt el nem érhetjük.

Az iskola munkája tulajonóm részben a tanítótól függ. Mert igaz, hogy az iskola felügyelője ellenőrzni a tanitót, de miben állhat ez ellenőrzés? A felügyelő közvetlen tapasztalata vajmi kevés lehet s ha a nyilvánosság előtt bármilyennek mutatkozik az iskola, szelleme mégis csak a mindennapi közönséges munkában nyilvánul, mely esősened, zajtalan, de annál maradandóbb s teljesen magán viseli tanítója felfogásának bélyegét.

Mindezekből az következik a mi különbben bővebb bizonyítás nélkül is megáll, hogy a mitként sikerült nemzeti érzületű tanítókat nevelnünk, úgy lesz nemzetiégl iskolánk. Tehát a tanítóképzés mikéntjén van a kérdés súlypontja. Epen ezért jelenleg mindinkább kidomborul a tanítóképzés államosításának kívánsága.

Mindaddig azonban, míg a tanítóképzés e kérdés szempontjából jelenleg állapotában van — tehát még ninesen államosítva — a nemzet kezeben esópán az állami tanítóképzők (az összes képzőknek még harmada sem) vannak s így arra kell törekednünk, hogy az adott viszonyok között azok munkáját nemzeti szempontból teljesen kiaknaszúzz.

Az 1868. XXXVIII. t. cz. 81. §-a: «Az állam az ország különböző vidékein 20 tanítóképzőt állít fel. Ekedig 18 állami tanítóképző van felállítva a következő helyeken: Budapest, Arad, Csáktornya, Csurzó, Baja, Mador, Zádóvárvány, Déva, Léva, Losoncz, Igló, Kunfélegyháza, Temesvár, Pápa, Máraarossziget, Kolozsvár, Székelykeresztúr, Sárospatak. Ezek közül, mint látható, 15-ben van nemzetiégl vidékek.

Tizenöt állami tanítóképző intézet legutóbbi 3-4 évi statisztikai adatai állanak rendelkezésünkre, a továbbiakban azokat fogom felszámolni. Igaz, hogy így a statisztika enem teljes, de az összes intézetek háromnegyedénél többének adatai is jogosítanak bizonyos következtetésekre, amnyival inkább, mert az ország minden vidékéről valók és különbben is némi hullámzás minden

örben tapasztalható még egyes intézetek adatainál is.

A tanítóképzők jelenlegi felvételi rendszere alapján — melyet «Az állami elemi népokolai tanító- és tanítóképző-intézetek rendlárása» (Kiadatolt a vallás és közkutatásiügyi m. kir. miniszter 1900. évi december hó 18-án 45781 sz. a. kelt rendeletével) szabályoz — a tanulók többsége az illető intézet vidékéről kerül. A felvétel adatok tekintetével az találjuk, hogy a fölvetettek több mint 86 százaléka az intézet meggyébe való illetőségű, vagy, ha nem csak egy megyét veszünk közvetlen vidékek, természetesen a százalék még nagyobb, mire például megemlítsem, hogy egy felsőmagyarországi tanítóképző-intézet tanulóinak 83 százaléka került az illető és határos megyék lakosai közül. Ennek oka, hogy a felvételi eljárás formája, az intézet tanári kara javaslatában az intézetbe folyamodók közül választja ki a tolvendűket és minden szülő természetesen a maga közelében akarja gyermekeit elhelyezni.

Ilyen módon a nemzetiégl vidékről került tanuló legnagyobb részét ugyancsak nemzetiégl vidékeken marad a tanítóképzőkben s legtöbb esetben nemzetiégl vidéken lesz tanító. A tanítóképzők természetesen híven teljesítik nemzeti hivatásukat, hogy ellenük e tekintetben panasz egyáltalán nem lehetés, de hitba legyenek akár internatusal összekötésében, a növekedék, ha akarnak, még érinkezetlenek, ha üölkban is, magyarelessék körökkel s a mi még sokkal nagyobb baj, nemzetiégl vidéken mindig felszínre látják a nemzetiégl kérdést, mindig hallanak róla beszélni, ha nem is az iskolában, de azon kívül, különösen a helyi lapokban. Még, ha mondjuk tiltott nemzetiégl lapot olvasnak, vagy ha tiltott körökben fordulnak, hitba élnek velük szemben megfogással, azal legfeljebb azt érejk el, hogy az állam maga ellen nem nevel senkit, de az illető egyén még nem nyerte meg magá számára. Pedig világos, hogy az öökent magyarosítás hasonlítatlantól többet ér, mint a kényszerből történt.

Mig, ha a nemzetiégl vidékről került tanuló szíva magyar helyre kerülének, mindjárt kijátnak a légkörtől, mely eszelg káros lehetne fejlődésükre s az iskola munkája nem álma elszigetelés, hanem a térdalomba és környezet munkájával való törekedéstől kezdve felelni.

Az említett bajon kétféleképp lehetne segíteni. Egyik mód az lenne, hogy a tanítóképzők valamennyien tiszta magyar vidéken helyeztetnének el. Azonban egyrészt kár volna a tanítóképzőket az exponált helyekről — hol igazán erősegek a magyar nemzeti eszmének, — elvinni, másrészt egy-egy község évi fogalmát egy-egy tanítóképző átlag legalább 100—120 ezer koronával emeli s így mindenesetre megfogolándó, hogy vajon méltányos-e valamely vidék lakosságát ekkora megszokott jövedelemtől megfosztani, noha világos, hogy a nemzeti eszmeért szemben a helyi érdekek elölrökölnek.

A másik mód: a tanítóképzőkbe való felvételt módját megváltoztatni, olyképen, hogy a különböz nemzetiégl tanulóik száma a különböz tanítóképzőkben arányosan oszkojk meg. Mert most hogyan állunk? Vannak oly állami képzők, hol esópán magyar anyanyelvű növekedék vannak, de viszont van olyan képzők is, hol a tanulóknak majonem 70 százaléka nem magyar anyanyelvű.

Állapítsuk meg, mely érvek szóllhatnak a mostani s az általam javasolt felvételi rendszer mellett!

Az első érv, mely a mostani rendszer mellett szól, az az, hogy az 1868. XXXVIII. t. cz. 88. §-ában megjelölt, tanítóképzőkben kötelező tárgyak közül szerepel az anyanyelv is s így az illető nemzetiégl vidéken e tárgy is tanítatód a más nemzetiégl vidékek. Ezel szemben azt mondhatjuk, hogy a ki fiat nem magyar anyanyelvében is képeztetni akarja, a felvételi kérdésnél e körülmény figyelembevételel kívánja.

A mostani rendszer érve lehet, hogy egy vidék lakói ugyanazon vidéken tanultván s ugyanott alkalmazást nyerve, az ottani tanítóképző, a helyi tényezők figyelembevételel azon vidékek megfelelőbb tanítókat tud képezni, mint egy másik.

De viszont, ami elvész a vámon, megtérül a reven, mert a tanítónövendék más vidéken hosszabb időt töltve, többet tapasztal, szélesebb látókört nyer, mintha ugyszórány születésétől haláláig ugyanazon vidéken tartózkodik. Látjuk is, hogy sok vidéken elölrököl más hely képzőjéből került tanító. Így például egyik képzők 1903-ban végzett tanulóit közül 62 százalék nem azon megyében nyert alkalmazást, melyben tanult.

Leginkább mérlegre esztetik a szülőnek azon érdeke, hogy gyermekeit magához minél közelebb helyezze el, miáltal az iskola és szülői ház közötti szükségesség kapcsolat is inkább létesíthető és fenntartható. De mai napság, mikor a vasut aránylag mindig előcsöbödik, ez érv is vesztet hatóságából, a helybeliséggel meg kivétel lehet tenni. Ha már amugy is — mint legtöbb esetben — el kell távoznia a szülői háztól, a távolság nem oly fontos kérdés. Annak fejében, hogy a tanuló ingyenes oktatásban és legtöbbszor ingyenes vagy kedvezményes állami ellátásban részesül, ekkora áldozatot lehet a nemzeti érdekek hozni.

Ezekkel szemben, javaslatom mellett mi szólhat? Első legfontosabb érv — melynek érdekében épp e sorok íródnak — a nemzeti szempont. Képezzük el, hogy egy tiszta magyar vidéki tanítóképzőbe kerül a nemzetiégl ifjú! Nemcsak az iskola, de környezete, a város és vidék is magyar. Első sorban a növekedék jól megtanul magyartul, mert bizonyára nines alkalma az iskolán és intézetben kívül sem másképp, mint magyarul beszélni. Igaz, beszélni már az alsóbb iskolákban s a nemzetiégl vidéki képzőkben is megtanul, de magyarról beszélni, magyartul gondolkozni esópán az iskolá-

han és intézetben, hol sok magyarrájtája is van. Nemzetiégl kérdéssel magyartul vidéken egyáltalában nem hall. Magyar helyen más érzés ninesen, mint magyar érzés s az csak erős marad, nem kell felőle beszélni, róla gondolkogni, az megvan, nem mert úgy illik, úgy fogja, hogy helyes, egyszerűen, mert hiányoznia lehetelenség. Megismeri, tapasztalat útján megtanulja, milyen a magyar lélek s ha valaki ennire van, nem kell felűnk, hogy ellenségünkkel valik. Jó barátokat szerez magyartul, a magyar község köréből s azokhoz vonzóda, vonzódik a nemzethez is.

Vizont a magyar fut nemzetiégl vidéken magyartul. Pedagógiai szempontból is csak haszna lenne e rendszernek, mert az csak természetes, hogy 70 százaléknál idegen nemzetiégl tanulóval hasonlóhatalannul nehezebben lehet ugyanakkora eredményt elérni, mint például esópán magyar tanulókkal s így a képzés is egyöntetűbb, egységesebb lenne.

Hogyan képezzük tehát a megüszített felvétel rendszer megüszítését? Egyszerűen. Mindazok elhelyezéséről, kik az állam támogatását nemcsak egy bizonyos körzetben hajlandók elfogadni, a központon gondoskodnunk, helyben szem előtt tartva a nemzeti ézést és az előképzés szükségét mindögét.

Befojezzük megemlítem, hogy a rendelkezésünkre álló adatok szerint 15 képző 1972 növekedéknek 77 százaléka magyar s így természetesen az arányos esztésnél minden tanítóképzőben a tanitók legutóbb háromnegyede, tehát tulajonóm része magyar anyanyelvű volna és évenként legalább 2—300 idegen nemzetiégl ifjú kerülhetne így magyar vidékre, mely legutóbbi adalt bizonyítja leginkább az említett felvételi rendszer hasznát.

Eber Rezsó.

A műegyetem és a középiskola reformja.

A műegyetem szeptember 18-iki meggyítő ünnepe K. Jónás Ódon, a rektor, emelte a középiskola reformját is, következé formában.

Az 1868. évi XXX. törvényzök kimondja ugyan a középiskolák bifurkációját, de meglehetően ezel kapcsolatlan egy másik anomáliát az állit, hogy a gimnáziumi erettség bizonyítvány megköltés nélkül minden föliskolára egyaránt képezhetők jelent ki. Ilyen körülmények között természetesen, hogy a műegyetemi tantáradnak alkalmazkodnia kell a gimnáziumból végzet halgatók a reáliskolák végzetekkel hasonló előkészítéssel kerülének a műegyetemre. Ezen körülményekkel szemben a műegyetemre Ezen körülményekkel szemben a műegyetemre Ezen körülményekkel szemben a műegyetemre

KÖZIGAZGATÁS.

A jegyző és a községi bíró.

Az ideki közzgyűlésen csak szerény megemlést tárgyalt, volt egy igen nagyfontosságú közügy: a jegyzőnek emancepzálása a községi előjáróság több-kévsébe analitabéta tagjainak gyúmkodása alól.

Aki e tárgyat szóbabozta, kívánságát úgy fejezte ki, hogy a községi közigazgatás műhamarabbi reformálására a községi közigazgatás elere a jegyzőt kell állítani. A bíró pedig és mindazokat, akik ma a jegyzővel együtt az előjáróságot képezik, csak bizonyos taxatív megállapított, főképen a községi vagyonykezelésé illető dolgokban kell a jegyzőre melett rendelni, inkább tanácsadó, mint intézkedési hatáskörrel.

Ismétlőjük, csak mint szerény óhajítás merült föl ez az eszme és tárgyalás alá nem kerülhetett. Nem is kerülhetett, mert nem volt napirendre tűzve, de ha kitévet volna is — ki gondol a mai zürzaváros időkben a községi közigazgatás reformálására?

A bizonytalan politikai helyzet megállított minden fejlődést, sőt időszerűtlenné tette az azokra való előkészületeket is.

Az élet azonban egy pillanatra sem áll meg és követelményeivel zajosan döngeti a reformok beszkolt ajátját. Idejeük mult, elölrököl intézmények anarokrizmusá mint nyúlt söt jelentkezik és orvoslást követel. Ha az általános politikai helyzet szakszoron nem alkalmas is a belizgatási viszonyok javítására, a községek életében nponként százával merülnek föl események, a melyek e viszonyok tarthatatlan voltak. Elkönyelték és néha oly elemi erővel nyilatkoznak meg, hogy tárgyalásuk elöl kitérni nem lehet.

A sajtó semmiesetre sem zárközthetik el annak a viszonyok a vizsgálatalát, amely községi jegyző és a bíró közt fenn áll. Ez a viszony a maga ösdokból atörökötli hagyományával egyike a legkiválóbb viszségségoknak, amelyekkel községi közigazgatásunk oly gazdagon bővelkedik.

Egy jegyző hozta e kérdést napirendre, kiknek életét állandón megkeseríti egy tudákos, tizedrészt műveltségi bíró s aki mindinkább tarthatatlanná való helyzetében panasztát a nyilvánosság elé vitte.

A jegyző a közigazgatás egyszerűsítéséről alkotott törvénynek abból a szarvaiból indul ki, hogy az egész község ügykezelését a jegyző köteles végezni s az összes ügykezelésért egyedül ő felelős. Es ezzel kapcsolatban kérdzi, hogy a községi bírónak mi maradt a teendője, mi a hatásköre és miben intézkedhetik önállóan? Jogosítva van-e községi ügyekben állandón a jegyző tudta és beleegyezése vagy megkérdezése nélkül eljárni? Adhat-e ki daltársulatoknak, házállóknek helyhatóság engedélyeket? A közzgyűléség székhelyén levő

TANÜGYI IRODALOM.

Az örökös és nemzeti nevelés, természet- és neveléstani tanulmány, irta Kozáry Gyula. Könyv lenyomat a »Bölcséleti Folyóiratból, Bpest, 1905. Ára 2 korona 40 fillér. A könyv tartalmát s egyúttal a szerző álláspontját a 122-ik oldalról vett sorok fejezik ki: «Az atörökös és a nevelés nem ellenlétes, hanem egymást gyámóló hatalmak. Nem egymás ellené, hanem egymással összhangban adják a neveléstudományt sakalatos alapelveit, igazságát. A feltűnök és utalkodó képesség a Krisztifüladós magva. Erre kell jellemünknek szemlémi szervezetenk sugárendszert építeni. A képzés és a hajlam között való összhang nines természetes fejlődésben, csak kényszer és szablon. Ez emberfej fennmaradásának, haladásának és

A budapesti áru- és értéktőzsze hivatalos árjegyzései.

1905. november 11.

A) Arutőzsde.

I. Gabonaművek. -- Árak készpénzben 100 kilogrammonként.

Table with columns for Buza (76, 77, 78, 79, 80, 81) and various grades of wheat and rye.

Table with columns for Szarmazás, nem és minőség (Rozs, RPA, ZAD, Tengeri, Repce) and Arfolyam.

Table with columns for Különféle termények (Ingen hordó, 100 kilogrammonként) and various types of flour and other goods.

B) Értéktőzsde.

Table with columns for ERTEKPAPIROK and various types of government bonds and securities.

ERTEKPAPIROK

Large table listing various types of government bonds, including Treasury bonds, municipal bonds, and other securities.

ERTEKPAPIROK

Table listing various types of government bonds and securities, including foreign exchange and other financial instruments.

Large advertisement for AGOBIÁN és ADORJÁN BUDAPEST, IV., Váci-utca 36. (KLOTILD-PALOTA) featuring the text 'KELELETI SZŐNYEGEK' and 'A legnagyobb választékban!'.

Advertisement for Török A. és Tsa, featuring a list of numbers and contact information for a business in Budapest.

Advertisement for Somatose hus-fehérje (meat extract) featuring an image of a lion and text describing its benefits.

Advertisement for KÁLYHAT és KEMENCZÉT HEIM H. featuring an image of a stove and text about household appliances.

Advertisement for 1900 Párisi világkiállítás Grand Pr. KWIZDA FERENCZ JÁNOS featuring an image of a horse and rider.

Advertisement for Butor Ehrentreu és Fuchs featuring an image of a dog and text about a business.

Advertisement for LIBAL ANTAL featuring an image of a watch and text about jewelry and watches.

Advertisement for JÓI ÍZLİK featuring text about food products and a contact name Kosuth Sec.

Advertisement for FLISZAR ISTVAN featuring text about a business and contact information.

A budapesti áru- és értéktőzsze hivatalos árjegyzései. 1905. november 11.

A) Arutőzsde.

I. Gabonaműek. -- Árak készpénzben 100 kilogrammonként.

a) Készárú.

Table with columns: Buza, 76, 77, 78, 79, 80, 81. Rows include various types of wheat and flour.

Table with columns: Szarmazás, nem és minőség, Arfolyam. Rows include RPA, RPA, RPA, etc.

Table with columns: Szarmazás, nem és minőség, Arfolyam. Rows include ZAL, ZAL, ZAL, etc.

II. Külöféle termények (készárú).

Table with columns: Szarmazás, nem és minőség, Arfolyam. Rows include DISZÓZSIR, SZALONNA, SZILVA, SZILVAVIZ, HEREMAG.

B) Értéktőzsde.

Table with columns: ÉRTÉKPAPIROK, Ár, Érték. Rows include various securities and bonds.

ERTEKPAPIROK

Large table listing various securities, bonds, and interest rates with columns for name, price, and interest.

ERTEKPAPIROK

Large table listing various securities, bonds, and interest rates with columns for name, price, and interest.

KELELETI SZÖNYEGEK! A legnagyobb választékban! A legolcsóbb szabott árak mellett! AGOBIÁN és ADORJÁN BUDAPEST, IV., Váci-utca 36. (KLOTILD-PALOTA)

Advertisement for 'Török A. és Tsa' featuring a list of numbers and a small illustration of a person.

Advertisement for 'Somatose hus-fehérje' featuring an illustration of a lion and text describing the product's benefits.

Advertisement for 'KALYHAT és KEMENCZÉ' featuring an illustration of a stove and text about home appliances.

Advertisement for 'Kwizda Férő' featuring an illustration of a horse and text about a horse-drawn carriage.

Advertisement for 'Butor' featuring an illustration of a horse-drawn carriage and text about transportation services.

Advertisement for 'GRÁK' featuring an illustration of a horse-drawn carriage and text about luxury transportation.

Advertisement for 'Jól ízlik' featuring text about food products and a small illustration.

Advertisement for 'FLISZAR ISTVAN' featuring text about a business or service.

Advertisement for 'ELSŐ ALFÖLDI COGNACGYÁR R-T' featuring text about cognac products.

VASÁR NAP

Az EGYETÉRTÉS szépirodalmi melléklete

Költők és költemények.

Írta: Timár Szaniszló.

Mi lehet a magyarázata annak, hogy néhány évtized óta a költeményeknek kisebb a kelendőse, mint volt azelőtt? Sokszor gondolkoztam ezen a témánemen s figyelem is a közönséget, annak ízlését, felfogását s irodalom pártoló hajlamait.

A kérdés az volt: a közönségben rejlik-e az ok, vagy a költőkben, vagy pedig a költemények minőségében? Nem akadnak-e jeles költők, a kiknek költeményei visszhangot keltenek az olvasó közönség nagy tömegének lelkében? Vagy a költeményekben foglalt szépségek nem szépségek-e? Mi az, ami annak idejében egy meghatott publikumot, hogy a költeményekben foglalt szépségeket fölé helyezte minden más esztétikai élvezetnek? S mi múlt el, vagy mi semmisült meg vagy a költeményekben, vagy a közönség lelkében, hogy nagy visszhang már nincs?

Az epikus költemények már sokkal hosszabb idő előtt multak divatjukat. Mikor volt az, a mikor a metrikus, rimtelen versekben irt kisebb-nagyobb eposzok kizárták a közönséget? Az ifjúság a „Zalan lúdasát” legszebb olvasmányai közé sorozta s az óbrándos diák, a szelíd leány egyforma gyönyörrel olvashatta az ékes hexametereket, díszítőhonokat. Vítázták is a maguk körében, hogy melyik része a legszebb; melyik mozzanata legmeghatóbb. De nem volt mivelt lélek, a melyet éntellenül hagyott volna.

Szegény régi metrum! Képzeld el, hogy akadna most egy isten honlokából kipattant költő, a ki irodalmi existenciáját s így egész irodalmi tevékenységét abban merítené ki, hogy rim nélkül való klasszikus verszetekbe öntené bele lelkületének hevületét. Nem nagy profecziára van szükség annak a megjósására, hogy az ösmeretlen homályában járva végig az irodalom országútján s egész haláláig ösmeretlen maradna, még akkor is, ha Vörösmarty csodás és zengzetes nyelven énekelne is. A hír nem venné szárnyára, de ha Vörösmartyéhoz hasonló ingenium volna is, dicséretnek-magasztalnak válnék. Minden jót szíjpet elmondának róla. De vajjon ki ol-

vasná? Maguk a bírálók sem; a közönség még kevésbé. A kiadók pedig gőresüket kapnának, ha kénytelenek volnának kiadásra vállalkozni. Már a Klopstock Messiasa is annak idejében Németországban abban a sorban részesült. Mindenki magasztalta: remekműnek tartotta, de aránylag igen kevés ember olvasta.

A klasszikus formákat kiszorította a modern forma, a rimes vers. Ez érthető is s oka nem abban keresendő, hogy a közönség lelkéből elmúlt valami, ami azelőtt ott élt. A szépségek írint fogékony esztétikai élvezeteket kereső olvasó is szívesebben veszi a könnyebb formát s nagyobb változatosságot, a graciozussabb fordulatokat a költeményekben. Tagadhatatlan is, hogy az a muzsika, amely a rimes költeményekből kihangzik, a rimjének csilingelése nagyobb esztétikai hatást tesz, mint a rim nélkül való, talán hosszabb felekezeti, rendszeren hosszú soros metrikus vers.

A múlt század elején és közepén felültek a rimes költemények legszebb virágzásában. Azóta lassan hanyatlásnak indult a poézis kultusza. Abban az irányban, amelyben a formszerűk tökéletesedtek, amint a poétika külső alakja megfínomult, a közönség mindinkább elbanyagolta a költőket s a költői formákban irt műveket. Eladdig megfoghatatlan jelenség volt ez. Mert minden íróban a formaérzék úgy kifejlődött, hogy alig akadt olyan, aki rimes verseket írni ne tudott volna.

Ma sem úgy áll a dolog, hogy a publikum ne gyönyörködne egy-egy szép költeményben. Sőt vegyítve más olvasmányokkal meg is követeli. A hetilapok és folyóiratok elengedhetlen szépség-kelke a költemény. Nem is fökéletes az olyan szám, amely költeményeket ne tartalmazza. A komoly napilapok — amelyeknek szerkesztői üzeneteiben annakhellette saterotip-mondat foglaltatott: „költeményeket reudes körülmenyek közt nem közlünk” — szintén lassankint megnyitották hasábjait a költemények befogadására. Ma már mindennap olvasható egy-egy többke-kevésbé sikerült, legtöbbször politikai, de gyakran lírai költemény a nagy politikai napilapokban is.

Ez azonban nem azt jelenti, hogy a költői forma kultusza az irodalomban visszatérőben van. Néhány esztendő előtt fiatalabb költők ismét kapósabbakká tették a

költészetet, nem mondom leha, de semmiestára magas szárnyalású poémakkal. Akadémiai témákat dolgoztak fel. Megénekeltek az utazást, a divatot, a szabad szerelmet, az ateizmust, a könnyűvértű lányokat igen könnyed, kedves, sokszor graciozus formákban s mindig tudtak valami napi aktualitást vegyíteni költeményeikbe. Akkor tagadhatatlanul nagyobb kelete volt a költői formákba öntött irodalmi műveknek. Sőt előfordult az is, hogy valamely nagyobb helyben álló poéta könyvtárakban adhatrán ki műveit, második kiadást is rendeztetett, a mi valóságga csodaszámra ment.

Nem állhatom anélkül, hogy az igazság utjáról egyenesen letérnék, hogy ez a kis föllendülés (mert nagyok nem lehet nevezni) a költeszetnek valami igen nagy előnyére vált volna. Minél könnyebb, hogy ne mondjam lehabb volt a poéma, annál kapósabb volt. A verseses technikája valóságga mesterivé lett. Oly raffineriával tudták a verseszövegeket szerkesztetni, amily báj s meglepő fordulat volt a költeményekben, hogy tesztienők keletet. Tantalusi és erkölcsi értekek a formszépesség s graciozussággal fordított arányban állt. Maradandóságga egyik sem tarthatott számon. Mert hisz az aktualitásnak az a sorsa, hogy efemer értékű. Egy esztendőre később már gyöngyebb a visszhangja; később pedig visszhangja egyáltalában nem lehet, már természeténél fogva. A költők úgy szólván csak a napnak dolgoztak, nem a jövőnek.

A próza azonban már régóta átvette az uralmat az irodalomban. Az a kis föllendülés, melynek irodalmi értéke különben is problematikus volt, nem sokat jelentett. Olyan költő nem akadt, a kiknek elég bátorsága lett volna irodalmi tevékenységét kizárólagosan a költészetre korlátozni. Ma már nem passzió, nem magunkérvetés az irodalom művelése. A közönség elég gazdag arra, hogy írónak existenciáját nyújtson, de csak olyan írónak, a kik a prózában is mesterek és különösen a prózában. S akármilyen eszményi is az írói mesteriség, bármilyen magas és tisztult eszmékörben mozog is, az írói mesteriség — ha annak nevezhető — kenyér után áhítozik. Kenyért a költészet nem ad. Nem esoda, ha a költészetet lassankint megőrülte költők ismét kapósabbakká tették a prózai kenyérkeresés taposó malma-

Harczok.

*En ideálokért csatáztam
Nem futván önző cél után,
S a pályát verítékkel törvén
Mig csüggtam az ég tiszta tükreán:
Nyilatogt zúdult reám.*

*Nem volt más tegyverem, csak zászlóm,
Mely fömlöbögött magasán
De zúghatott vihar köröttem:
Szállott szívem a vészbe könnyen.
Mert tudta, hogy szent célja van.*

*S a sziklák, szakadékok mentén
Jő csillagom előre vitt.
Útat jelelt az éjszakákban.
Egy szent kéz a nehéz órákban
Oldá fel lelkem szárnyait.*

*Egy szent kéz a méltatlanul vert
Sebekre lútté baizsamát.
... Es újra, újra csüggedetlen
Új harcokra fölvertezetten
Hittemmel megyek én tovább.*

Petri Mór.

Az Egyetértés tarozája.

Lenke esküvője.

— Az Egyetértés eredeti tarozája. —
Írta: HEVESI JÓZSEF.

Kedves Bélám,
Ime beváltom fogadásomat.
Meggondolatlan fogadalmom volt. Csak most látom. Bizarr, söt groteszk. Hogy én levelet írjak majd neked halálod után és értesítsek kis leányod sorsáról, ha ő majdán életének fordulópontjához érkezik. Hogy írjam majd meg neked, ki az, aki őt megszerette? Ki az, aki őt oltárhoz vezette? Ki az, akinek életéhez a magáét fűzte?
Emlékszem reá, hogy egy kora tavasz-nak déli óráiban ott álltunk mind a ketten a tenger partján, a nagy, széles terraszon. Jótékony melegséggel sütött a nap. A tenger vize csillogott és szinte kápráztatta a szemem. A levegő illatos volt. Virágok virágoztak a kis parkban. Magnóliák és kaméliák. Az azaleákon pillangók röpödtek. A tavasz lehelete pihogott a levegőben. Olyan szép volt minden. A mit a szem látott, a mit a lélek érzett, az mind, mind olyan kívánatosá tette az életet. Mind a ketten betegék voltunk. Mind a ketten azonban a másikat tartottuk betegesbnek. Te engemet, én tégedet. Mind a kettenket halásejtelmek nyugtalanítottak ebben a ragyogó, nevető, színekben pompázó milieuban. Rettenetes ellenét volt a lelkünk világa és ama gyönyörű külső világ között, mely most ünneplte tavaszi Eülmadását, az életnek bimbozó mag-ujhodását.
Nekem, a kit oly kevés és olyan gyöngé-

szalak kötnék ehhez az egész földi nyomorúsághoz, nem is esett olyan keservesen az tudat, hogy talán már közel a válás órája, mikor itt kell majd hagynom a ragyogó napot, a csillogó tengert, a virágokat és a medárdalt. Eppenséggel nem voltam megilletődve. De a te orezádon sötéten borodott a bánat felhője. Neked nem lehetett olyan könnyen lthagyni ezt a mosolygó világot, ezt a ragyogó mindenséget. Neked feleséged volt, imádott anyagi jó feleséged és egy bájosan szép serdülő leánykád. Egy feslő rózsabimbó, gyönyörűsége a szemnek, a léleknek. Imádtál, rajongással csüngtel mind a ketten. A feleséged lelke nek volt a lelle, a leánykád életednek az élete. Es ha — mint érezted a lelked már bucsuzni készül, hogy továbbon az ismeretlen nagy Nirvana örök birodalmába, nem esoda, ha borongás szállt meg és elmélázva néztél a tenger messze végtelenségébe.
Gyermekkorod óta ismertelek: hiszen együtt kergettük az ifjúság pillangóit! — és a lelkem képes volt követni a lelked sötétben borongó gondolatait.
Hosszu, néma csend után fölsóhajtottál: — Nagyon réma éjszakám volt — mondtad nehéz lélekzettel — a szívem... a szívem! Tudod, fuldokolni kezdtem. Nem kaptam lélekzetet. Azt hittem már vége mindennek. Csak a jeges borogatás könnyített rajtam. De érzem, hogy nem bírom más sokáig. Barátom, közeledik a vég!
— Ugyan ne homolj!... Micsoda ostobaság ilyen fecsegni. A te bajod nem komoly. Pihenésre van szükséged és erre az áldott, tiszta, halzsamos levegőre. Pár hét múlva — ha szorgalmasan használod a szivmusságot — gyógyultan mégy haza.

Bezzeg én!... En örökké bajt viselek magamban. Ettől nincs menekvés.
Igy vigasztaltalak. Bár ellenkező volt a meggy őzödésem. A magam fölgyógyulásában biztam. Téged föládtalak. Es te is így jartál el velem.
— A te bajoddal elélietisz még ötven esztendőig. De a szív... barátom... a szív!
Meg voltam győződve róla, hogy inkább bízol a magad fölgyógyulásában, mint az enyémben.
Aztán folytattad:
— En már el vagyok keszűve a nagy utazásra... Megváltás lesz a nagy szenvedéselöl. De azért mégis rettenetes a gondolat, hogy itt kell őket hagynom. Hüszeges, anyagi jó feleségemet, Mártát. Az egész életemnek dertis napját. A jószág, a szelidség maga!... Aztán meg az én lüsbájosan édes kis Lenkém. Az én rózsabimbómat. Lelkemről szakadt egyetlen virágotmat! Hogy is lehet őket itt hagyni. Az asszony... oh az asszony... nagyon fog szenvedni. Egész életére ráborul halálommal a szomorúság vigasztalan gyász. Solhasem fog elefedni... Örökké a szívében fogja viselni az én emlékeket... De az a kis lány!... Istenem, Istenem, az én szép, ragyogó szép, mosolygó kis virágszálam árva lesz. Hogy utóljára láttam, rózsaszínű ruha volt rajta. Es mosolygott s nevetett szemének két menyországgával... Nem sokára fekte gyászruhát fog viselni és fiatal gyermekszíve bánatosan fog utánam sóhajtozni... Oh Istenem, mi vár majd szegénykére?... Hogy én nem maradhatok mellette, hogy a lelkem óvó szárnyait többé fejleje nem terjeszthetem.
Mégint eimerengtel a nagy végtelenségben.

Aztán hirtelen a szívedhez kaptál. Aggódva nézeltek. Te csak egyre szorongattad a szíved táját.
Egyszerre aztán nagy szigorú szemekkel tekintettel reám. Éreztem, hogy valami rendkívül gondolat hantta a lelkedet.
— Meglehetisz nekem egy nagy barátj szolgálato? — kérdezéd hirtelen. A szemed tekintete kért is, parancsolt is.
— Hogy is kéredezhetisz ilyent? —
— Egy rendkívül nagy, egy hüllönös szolgálatot kérek tőled! — mondtad szenvedő hangon.
— Megteszem.
— Megesküszöl reá!
— De különös vagy! Hiszen azt sem tudom, mit kívánsz!
— Szólj, hogy megesküszöl reá!
— Esküszöm.
— Jól van. Nos hát halálom után — közöl dátumról beszélek, ugy-a? — a halálom után, tudom, hogy te há barátja maradsz az enyéimnek. A feleségemnek támasza leszsz, a leányomnak, az én drága kis Lenkémnek hűszeges gondviselője. Ezt tudom, erről szentül meg vagyok győződve. De a mire kérek, a mit most nekem esküvel fogadtál, az, hogy ha az én kis Lenkem, az én kis esitri leányom, életének a fordulópontjához jut, ha valami nagy, nagy dolog történik vele, ha fájhoz megy, hát akkor te azt megírod nekem. Megírod nekem hűszegesen egy levélben az ő esküvőjét, az ő szerelmét, az ő boldogságát, az ő lértének a jellemét. Megírod mindent nekem egy levélben... és ezt a levelet odateszed a síromra és én, mint a költő éneklí: „Feljörök érte a síri világból... hogy megtudjam mit csinál az én drága Lenkém? boldog-e az én szívem gyermeke? —

... Megesküdtél, ugy-e, hogy megte szed?...
... Es ime most beváltom a fogadásomat.
A te széke firtú kis Lenked, szívednek drága gyermeke ma ment fejéhez. Most jörök az esküvőjéről, a nászlakomáról. Még frakkomban a fehér ösi rózsá, melyet ő tűzött gomblyukamba, meg nem érzem leányos ölelést, piros ajkának szerető csókját, mely a szegény apa legjobb barátjának szólott. Az esküvőnek, a nászlakomának vége. Hazz stiettem, hogy megírjam neked ezt a levelet hogy siri világbólban édes nyugalommal pihenhess tovább.
A te Lenked boldog, boldog, boldog. Piruló arczán az üdvösség fénye ragyogott ma az oltár előtt.
Es ez a fény — szent meggyőződéseim! — az egész életét be fogja világítani, mert jörése a tiata, igaz szerelme. Es ez a fény visszavergőzött ma a te hűszeges jó Mártád bánatos arczán, aki — jól sejtetted! — hogy sohasem fog téged elfelejteni... és hűszegesen örzi meg lelkében a te emlékeidet.
Mikor a két fiatal szíj lüngja összelebe-gott, süngösen magához hivatott a te öze-gyed. Velem akarta megbeszélni, mit te-gyen? Velem, az ő Belájának legjobb barátjával. Nézzem meg, vizsgáljam meg azt az embert, akire rá kell bízni gyermekét, a te Lenkédet! Es fájdalmasan zokogte a te nevedet. „Istenem, mennyire hiányzik nekem az én Bélám!”... Es én megneztém és megvizsgáltam azt az ifjút. Es meggyőződtem róla, hogy a szíve jó, a lelle neves és hogy szereti, igazán szereti a te Lenkédet.
Es ök egymáséi lettek.

Franciaországban még elcsézelhető egy Edmond Rostand, a ki a nyilvánosság számára hosszú ideig nem írt le prózai sort.

A dírat! Ez a megfajtése talán az egész tüneménynek. Ha a kor áramlata az uralkodó izlés kedvence a poétai szellemnek bizonyára megint föllendülne s pompás viaszoknak indulna.

Nagy időnek kell bekövetkezniük, hogy a magas költészet a maga hatalmas erejével, ellenállhatatlan szépségével és mely hatásait együtt ismét uralomra jusson.

Ki tudja, mily közel vagyunk az újonnan bekövetkező nagy időkhöz. Biztosak vagyunk abban, hogy — amennyiben a bekövetkezendő idő valóban nagyok lesznek — megszületik a költészet új korszaka is.

A női öltözködésről.

Írta: HERVATH JANKA.

Asszony, hűség a neved! Ezt szokta ismételn, egy már vénülő jó barátom, minden lehetőséggel.

S ha ez igaz is, hiszen abban semmi rossz, hisz az östernészet maga alkotta hiának az asszonyt. Vagy van talán oly oly elhagyatott, nyomorult népfaj, melynek asszonyai ne igyekezzenek szépséget, tisztaságot magukra?

Szépítik magukat, hogy tetszenek a férfiaknak, úgy hiszik azok; pedig nem egészen igaz van, mert a nő már akkor is szereti magát ékíteni, mikor még nem tudja, kinek kell tetszeni.

Egyik rokonomnak van egy két éves kislánya, igen szép gyermek a kis hű, mert nagyon is az. Ha új ruhát adnak rá, csak úgy forog az állatörök előtt, hogy azt minden oldalról láthassa, s mosolyogva illegeti magát abban.

Es mikor öreg a nő, maga is tudja, hogy nem tetszhetik többé, akkor is hű.

Felun a kertünk végében lakott egy szegény paraszt asszony, öreg volt nagyon, már nem bírta a nehéz munkát, nem volt senkije, csak egy szalmafüdes kutyója és egy néhány tyúka.

Mi a városba költözünk s bérlő kére került birtokunk.

Egy hideg esős őszi napon sirva állított be hozzánk a vén paraszt asszony, hóna alatt egy tyúkkal. Rövid, vékony szoknya, rongyos, nagyon rongyos mellényke volt minden öltözéke — nyáron is meglehetően volna fajtani abban.

— Mi jó szél hozta magát ide Bodáné — kérdezte nagynénem a didergő vén asszonytól. A haj és szomorúság, leltem drága nacsisszony! Nagy az én búbanom, meg az Isten elhagyott minket szegényeket, mióta elmentek jó uraink a faluból, s annak az istentelen, újdonsült uraságnak gonosz felesége garázdálkodik az udvarban; rendre mind agyonütötte az én drága szép tyúkjaimat — az isten verje meg érte — rájuk fogta, hogy mindent kikaparnak kertjében, pedig oly ártatlan csirkéim voltak, ez az egy szép kendermagos maradt meg nekem.

Nagynénem írt a bérlőnek, hogy ne bántsa a Bodáné tyúkjait, ő fizeti a kárt, mit azok tesznek. A szegény vénasszonynak vett meleg szoknyát, meleg kabátját — ott kurtinak mondják azt — nagykendőt, hogy vedve legyen a téli hidegtől.

— Mit mond hozzá komámasszony? — Ebben rejlik a dírat hatalma, ezért kell követni a díratot, meg hár az asszony, izléstelen is, mint az volt és lesz gyakran, ha nem is mindig.

— Kár is szólni a jelen dívatot, régen se volt szebb, dírat pedig volt mindig én nem hiszem, hogy a görög kor kiltónja is ne változtatva volna néha szövételt és szabását, pedig a görög viseletnek mindig egyformán tökéletes szépségére szoktak esküdni az esztétikusok.

De tessék megmondolni, hogy akkor még nem voltak divatképek s annak a kornak a viseletéről nem bírnak más emléket, mint a többé-kevésbé felöltözött szobrokot. De istenem, lehetne-e a mai világban is oly izléstelen szobrász, aki vállalkoznék dudoros újjak és alul messze kiszélesítő szoknyával mintázni egy jelenkori női szobrot; hiszen ő csak azt örökíti meg a ruhából, ami kiemeli az alak szépségét.

A római császárság korából tudjuk, hogy a rómaiak előkelő hölgyei gyakran viseltek aranyvörös alhatat, festettek arczukat, szemöldöküket is és összegyűjtötték az akkor ismert világ minden drágaságait, hogy magukat díszítsék vele. Ilyen kifejlődött öltözködő művészet mellett alighanem változott a khiton, peplum és palást szabása is. Hogy a hajdísz változott, az ma is látható a firenzei delji Uffizi galériájában számos régi római nőszobrán, azokon meglehet találni a jelen és múlt század minden díratos hajviseletét, a homlok fölött diademszerűleg fodritott hajfektől a vastag hajfonatokig, a milói Venus-féle bájosan hullámos hajtekeresztől a lecsingő fűrtyökig.

A kereszténység bűnbánó egyszerűsége véget vetett rövid időre a fényezésnek, de ki merné határozottan állítani, hogy a női hűség nem talált-e ki némi változottságot még a szakalaku, szürke szőrzetű ruhákban is. Az első századok keresztényeinek szigorúan erkölcsös, az alakokat teljesen elrejtő ruházatában a fényezés a nyílván, mégis az előkelő hölgyeknél, mentől bővebb s a lehetőséggel hosszabb volt a ruha és fátol, annál szebben találtak; azután kezdtek azokat a keresztény miszticizmus arany és ezüsttel hímzett jelvényeivel díszíteni és mind gazdagabb, szándékos lett a hímzés, díngákból a szövetek, míg a középkor törvényei között minddegyre ismételve találjuk a női fényezés ellen hozott határozatokat, melyek között a legtöbb azt

írták, hogy a polgárnők úgy öltözködjének, mint a föredők. De a tilalom nem sokat használt, a viselet átment a föredektől a polgársághoz és onnan átalakulva a néphez, melynek viseletében mindenütt fel lehet ösmerni egy-egy régi, a nép viszonyaihoz átalakított dívatot: például a konzervatív erdélyi szász népi viselete, most is a középkori előkelő német polgárság redódus ruházata, itt-ott összevegyülve magyar uri ruharezékek és díszekkel.

Es a pestmegyei magyar népviseletben ki ne ösmerné fel a Mária Terezia korabeli magyar urhölgy dívatját; a sok szoknya helyettesíti az akkori paniét — kosár szoknya, — a pruszliknak nemcsak szabása, de neve is a kor németes magyar-ágának hordja bélyegét, a zsuzsi-kendő pedig valószínűleg süssü Mária Antonie-t.

Visszatérve a középkorhoz, látni, hogy a fényezés mindjobban terjedt és emelkedik, de az öltözék megtartja merev, nehézkes alakját; azon már csak a renaissance segít, mikor a szép, könnyű eszpedizs nagyobb lett foglalt s itt-ammott már a szép női nyak és karok fedetlenül lesznek láthatók. De akkor is a szép mellett ott a csunya, a mereven felálló gallér és magasra emelkedő ruhahajjak.

Különös sajtósága a modern ember izlésének, hogy a jelen megszokott dívatot szépek találja — legalább a nők — a nemrég elhagyott nevetésének, a régít pedig festőinek.

Igy akad számos rajongója a rococo-dívatnak, amely — elfoiztatlanul itélve — nemcsak teljes elferdítése az emberi alaknak, de meg valóóság nőkinázis is volt.

Egy uri családnál mutatnak nekem egy régi ruhahatut karszéket, melyben az urnó ulve aludt, ha két nap egymásután vett rézt ünnepélyeket; mert a rococo-kor toronymagas hajdíszét nem lehetett minden nap ura csinálni, mert az nagyon sok időt vett igénybe s az igen elofoglalt hajművész s talán az urnó se ért rá minden nap; hát olykor leborította ahhoz készült fatoylalt a fűrtyáját, hogy ne borzadjék s a karszékebe támaszkodva pihent.

Egyes családokban emlékek tartogatják ma is azokat a rendkívül szűk, sűrűn bevart halcsontokkal valódi páncéllal keményített ruhazereket, melyekről alig lehet elhinni, hogy teljesen kifejtett, ép hölgyeket szoritottak azokba.

Ebbez jött a felül nagyon széles panier-re feszült szoknya s magassarku piczi cipők, melyekben a láb részét alí, midál sokkal kisebbnek tetszik, de a test sulya természetellenesen a láb előrésére nehezédvén, a járás nehézkessé, néha kínossá válik.

A francia forradalom jelszava a természetes volt s így e nagy kor dívatja eldobta eme nőkinázis és elferdítő ruhazatot és a hölgyek a görög szobron láttott könnyen eső ruhákba öltöztek. Ha látjuk madame Recamiernek ilyen öltözetben festett arczképét, önkénytelenül felkiáltunk: Gyönyörű! De csak fiatal és sugár nőnek — gondoljuk utána.

A konzervatív monarchikus államokban egy kis ideig küzdött a francia republika dívatja ellen, de végre úgy gondolták, hogy ha a szorosban a nyakra kötött vereszinór — mi a legvagyott fejre emlékeztetett — az a la victime rövidre vágott haj által elvezet tesznek a forradalom áldozatait emlékeiknek, hát felvehették a párisi urkor dívatját s később Luiza a szép és okos porosz királyné, a franciák kitaró ellensége, Mária Ludovika Ferenc osztrák császár felesége ízz úgy görögösen öltözött, mint Jozeffa francia császárné.

A tulzás ezt a szép dívatot is kezdte belevenni a nevetésesség őrvényébe, s majd a rokokó szemléni restauráció egészen megváltoztatta, hosszabb és szűkebbek lettek a ruhák, a polgárnők úgy öltözködjének, mint a föredők. De a tilalom nem sokat használt, a viselet átment a föredektől a polgársághoz és onnan átalakulva a néphez, melynek viseletében mindenütt fel lehet ösmerni egy-egy régi, a nép viszonyaihoz átalakított dívatot: például a konzervatív erdélyi szász népi viselete, most is a középkori előkelő német polgárság redódus ruházata, itt-ott összevegyülve magyar uri ruharezékek és díszekkel.

Es a pestmegyei magyar népviseletben ki ne ösmerné fel a Mária Terezia korabeli magyar urhölgy dívatját; a sok szoknya helyettesíti az akkori paniét — kosár szoknya, — a pruszliknak nemcsak szabása, de neve is a kor németes magyar-ágának hordja bélyegét, a zsuzsi-kendő pedig valószínűleg süssü Mária Antonie-t.

Visszatérve a középkorhoz, látni, hogy a fényezés mindjobban terjedt és emelkedik, de az öltözék megtartja merev, nehézkes alakját; azon már csak a renaissance segít, mikor a szép, könnyű eszpedizs nagyobb lett foglalt s itt-ammott már a szép női nyak és karok fedetlenül lesznek láthatók. De akkor is a szép mellett ott a csunya, a mereven felálló gallér és magasra emelkedő ruhahajjak.

Különös sajtósága a modern ember izlésének, hogy a jelen megszokott dívatot szépek találja — legalább a nők — a nemrég elhagyott nevetésének, a régít pedig festőinek.

Igy akad számos rajongója a rococo-dívatnak, amely — elfoiztatlanul itélve — nemcsak teljes elferdítése az emberi alaknak, de meg valóóság nőkinázis is volt.

— Egy uri családnál mutatnak nekem egy régi ruhahatut karszéket, melyben az urnó ulve aludt, ha két nap egymásután vett rézt ünnepélyeket; mert a rococo-kor toronymagas hajdíszét nem lehetett minden nap ura csinálni, mert az nagyon sok időt vett igénybe s az igen elofoglalt hajművész s talán az urnó se ért rá minden nap; hát olykor leborította ahhoz készült fatoylalt a fűrtyáját, hogy ne borzadjék s a karszékebe támaszkodva pihent.

Egyes családokban emlékek tartogatják ma is azokat a rendkívül szűk, sűrűn bevart halcsontokkal valódi páncéllal keményített ruhazereket, melyekről alig lehet elhinni, hogy teljesen kifejtett, ép hölgyeket szoritottak azokba.

Ebbez jött a felül nagyon széles panier-re feszült szoknya s magassarku piczi cipők, melyekben a láb részét alí, midál sokkal kisebbnek tetszik, de a test sulya természetellenesen a láb előrésére nehezédvén, a járás nehézkessé, néha kínossá válik.

A francia forradalom jelszava a természetes volt s így e nagy kor dívatja eldobta eme nőkinázis és elferdítő ruhazatot és a hölgyek a görög szobron láttott könnyen eső ruhákba öltöztek. Ha látjuk madame Recamiernek ilyen öltözetben festett arczképét, önkénytelenül felkiáltunk: Gyönyörű! De csak fiatal és sugár nőnek — gondoljuk utána.

A konzervatív monarchikus államokban egy kis ideig küzdött a francia republika dívatja ellen, de végre úgy gondolták, hogy ha a szorosban a nyakra kötött vereszinór — mi a legvagyott fejre emlékeztetett — az a la victime rövidre vágott haj által elvezet tesznek a forradalom áldozatait emlékeiknek, hát felvehették a párisi urkor dívatját s később Luiza a szép és okos porosz királyné, a franciák kitaró ellensége, Mária Ludovika Ferenc osztrák császár felesége ízz úgy görögösen öltözött, mint Jozeffa francia császárné.

A tulzás ezt a szép dívatot is kezdte belevenni a nevetésesség őrvényébe, s majd a rokokó szemléni restauráció egészen megváltoztatta, hosszabb és szűkebbek lettek a ruhák, a polgárnők úgy öltözködjének, mint a föredők. De a tilalom nem sokat használt, a viselet átment a föredektől a polgársághoz és onnan átalakulva a néphez, melynek viseletében mindenütt fel lehet ösmerni egy-egy régi, a nép viszonyaihoz átalakított dívatot: például a konzervatív erdélyi szász népi viselete, most is a középkori előkelő német polgárság redódus ruházata, itt-ott összevegyülve magyar uri ruharezékek és díszekkel.

Es a pestmegyei magyar népviseletben ki ne ösmerné fel a Mária Terezia korabeli magyar urhölgy dívatját; a sok szoknya helyettesíti az akkori paniét — kosár szoknya, — a pruszliknak nemcsak szabása, de neve is a kor németes magyar-ágának hordja bélyegét, a zsuzsi-kendő pedig valószínűleg süssü Mária Antonie-t.

Visszatérve a középkorhoz, látni, hogy a fényezés mindjobban terjedt és emelkedik, de az öltözék megtartja merev, nehézkes alakját; azon már csak a renaissance segít, mikor a szép, könnyű eszpedizs nagyobb lett foglalt s itt-ammott már a szép női nyak és karok fedetlenül lesznek láthatók. De akkor is a szép mellett ott a csunya, a mereven felálló gallér és magasra emelkedő ruhahajjak.

Különös sajtósága a modern ember izlésének, hogy a jelen megszokott dívatot szépek találja — legalább a nők — a nemrég elhagyott nevetésének, a régít pedig festőinek.

Igy akad számos rajongója a rococo-dívatnak, amely — elfoiztatlanul itélve — nemcsak teljes elferdítése az emberi alaknak, de meg valóóság nőkinázis is volt.

Egy uri családnál mutatnak nekem egy régi ruhahatut karszéket, melyben az urnó ulve aludt, ha két nap egymásután vett rézt ünnepélyeket; mert a rococo-kor toronymagas hajdíszét nem lehetett minden nap ura csinálni, mert az nagyon sok időt vett igénybe s az igen elofoglalt hajművész s talán az urnó se ért rá minden nap; hát olykor leborította ahhoz készült fatoylalt a fűrtyáját, hogy ne borzadjék s a karszékebe támaszkodva pihent.

Egyes családokban emlékek tartogatják ma is azokat a rendkívül szűk, sűrűn bevart halcsontokkal valódi páncéllal keményített ruhazereket, melyekről alig lehet elhinni, hogy teljesen kifejtett, ép hölgyeket szoritottak azokba.

Ebbez jött a felül nagyon széles panier-re feszült szoknya s magassarku piczi cipők, melyekben a láb részét alí, midál sokkal kisebbnek tetszik, de a test sulya természetellenesen a láb előrésére nehezédvén, a járás nehézkessé, néha kínossá válik.

A francia forradalom jelszava a természetes volt s így e nagy kor dívatja eldobta eme nőkinázis és elferdítő ruhazatot és a hölgyek a görög szobron láttott könnyen eső ruhákba öltöztek. Ha látjuk madame Recamiernek ilyen öltözetben festett arczképét, önkénytelenül felkiáltunk: Gyönyörű! De csak fiatal és sugár nőnek — gondoljuk utána.

A konzervatív monarchikus államokban egy kis ideig küzdött a francia republika dívatja ellen, de végre úgy gondolták, hogy ha a szorosban a nyakra kötött vereszinór — mi a legvagyott fejre emlékeztetett — az a la victime rövidre vágott haj által elvezet tesznek a forradalom áldozatait emlékeiknek, hát felvehették a párisi urkor dívatját s később Luiza a szép és okos porosz királyné, a franciák kitaró ellensége, Mária Ludovika Ferenc osztrák császár felesége ízz úgy görögösen öltözött, mint Jozeffa francia császárné.

A tulzás ezt a szép dívatot is kezdte belevenni a nevetésesség őrvényébe, s majd a rokokó szemléni restauráció egészen megváltoztatta, hosszabb és szűkebbek lettek a ruhák, a polgárnők úgy öltözködjének, mint a föredők. De a tilalom nem sokat használt, a viselet átment a föredektől a polgársághoz és onnan átalakulva a néphez, melynek viseletében mindenütt fel lehet ösmerni egy-egy régi, a nép viszonyaihoz átalakított dívatot: például a konzervatív erdélyi szász népi viselete, most is a középkori előkelő német polgárság redódus ruházata, itt-ott összevegyülve magyar uri ruharezékek és díszekkel.

Es a pestmegyei magyar népviseletben ki ne ösmerné fel a Mária Terezia korabeli magyar urhölgy dívatját; a sok szoknya helyettesíti az akkori paniét — kosár szoknya, — a pruszliknak nemcsak szabása, de neve is a kor németes magyar-ágának hordja bélyegét, a zsuzsi-kendő pedig valószínűleg süssü Mária Antonie-t.

Visszatérve a középkorhoz, látni, hogy a fényezés mindjobban terjedt és emelkedik, de az öltözék megtartja merev, nehézkes alakját; azon már csak a renaissance segít, mikor a szép, könnyű eszpedizs nagyobb lett foglalt s itt-ammott már a szép női nyak és karok fedetlenül lesznek láthatók. De akkor is a szép mellett ott a csunya, a mereven felálló gallér és magasra emelkedő ruhahajjak.

Különös sajtósága a modern ember izlésének, hogy a jelen megszokott dívatot szépek találja — legalább a nők — a nemrég elhagyott nevetésének, a régít pedig festőinek.

nyes sikerei, bánatosan mondogatták: „A hol unatkozunk... Vátnuk el... Csók... Figaro házassága... Molnárné nélkül!” De hát az idő porának a kérielhetlen sajátsága, hogy eleinte meg se látszik, majd pedig várossok, egész világot is eltemet. Mi régiek szívünkbe zártuk, de a fiatal nemzedék jóformán azt se tudja, hogy ki volt, mikor működött? Régi igazság, hogy a szinész dícsősége ve-e együtt tűnik el a szinpadról. Oh, mert a milyen lobbanékony és lelkes, épen olyan feledékeny és hálátlan a közönség.

E napokban, véletlenül, megtudtam, hogy Molnárné Budapesten van. Nem is néhány nap óta, jóformán már egy éve, hogy felköltözött Erdélyből. A milyen nesztelenül távozott annakidején, épen olyan eszedesen jött vissza. Még csak nem is sejtettem.

Az a titkos remény szállt meg: hátha még egyszer viszontláthatom a deszkákon! Hátha megegyezzer élvezhetem azt a madárcseregyeszerű hangját, melyen oly kedvesen cseveget el a francia szalonforgatók szellemes párbeszédek! Miért ne szállta volna meg őt is az a bizonyos vőgy a szinpad után, melyről Palmay Ilka csak néhány nap előtt mondta el annyi meggyőző erővel, hogy annak igazi szinészségéről nem tudt ellenállni.

Főlkerestem lakásán. Megvallom, kissé elfogódottan, meghatra léptem át a küszöbét és a mikor gyermeteg hangja csevegését meghallgattam, a mikor előttem állt az a feketeszemű kicsi asszony, az ő kislányos mosolyával, nem akartam elhinni, hogy évek múltak el az utolsó találkozásunk óta. Egy-két fehér szál bontja meg hajának hollószinét, de ez hajpor is lehet... alakja, tartása, minden mozdulata a régi, a régi!

Atensédekem magamat az illúzióknak. Eleinte mintegy namorban, félszoban kérdeztem s feletem kérdéseire. Gondolataim visszatélt szállongattak: Láttam azt a serdülő, kurtaszoknyás leánykát, a ki atyja Kocsisovszky Jusztin társulatánál már a kaméliás hölgyet játszotta, a kiert Györg fiataisága rajongott, a kinek utáni virágall hintették tele, a kinek ablaka alatt minden este felhangzott a szerenád: „Képeddel alszom el...”

Kocsisovszky Borosa Molnár György neje lett, s a hűres drámai hőszinész magával hozta Pestre. A Nemzeti Színházban kedvezően fogadták, s a kritikusk is dicsérték, csak kifogásolták, hogy törékeny, gyenge az organuma. Hát persze Stuart Mária, Phedra. Elektra szerepét nem győzte hanggal, de hiszen vétek is lett volna ezeknek eljátszására kárhoztatni, mikor nem volt senkiük, a ki a leányos naivusgát és artatlan esztalansággal annyi közvetlenséggel, természetességgel tudta volna a szinpadra varázsolni, mint ő...

Molnár György genialitásában szeretlen volt a szinpadon is, az életben is. Az a filigrán, gyöngéd és teremtés nem viselhette el az erőszakos fény zsarnokságát — elváltak. Majd az első férj unokaságában, esében, Molnár Józsefben találta meg a keresett hűbistársat, a ki megértette, vele érezt, boldoggá tette...

Két gyermek, két gyönyörű leányka — namamuj hasonmása mind a kető — született ebből a házasságból. Erdély egészes, szabad levegőjén nőtt fel a kis Flóra s a még kisebb Iluska. Évekig nem láttam őket, nem hallottam róluk...

Egyeszer Koltovszaron járván, főlkerestem Molnárnét. Unszoltam, csalogattam, csábítottam, hogy térjen vissza a szinpadhoz. Tagadolgat ráta a fejét és bánatos mosolygál mondta:

„Ezzel aztán vége volt a kedélyeskedésnek. Nagy hűség volt. Es olyan kár, hogy ebből után nem lehet minijárt fűrődni menni. Miért tulajdonképpen? Nagyon ártalmas! János azt jobban tudta. Ő a tilalom dacára is gyakran ment fűrődni. De most soha többé. Nagyon is felejtő ő már ahhoz, hogy nevetésen legyen. Uram isten, his-e a vizsgám megátázták őt!”

S elvégre nem volt a legutolsó dolog egy órá a kertben a város tőly alatt el-pihenni. Arnyék volt elég és olvasni is lehetett, vagy élni zni a pillangók röpködését. Így pihent őt két órán keresztül és nem fok fellett hozzá, hogy elaludjon. De most se a fűrőbe! Csak néhány kis fű volt a folyónál, a nagyobbak mind az iskolában ültek és János nem irigyltet tőlük ezt az élvezetet. Szép lassan levette ruháit és bevetet a vízbe. Erlette a módját, mint kell a melegét s hideget változatosan élvezni; majd uszott egy darabon és buvárkodott meg lubiczolt, majd pedig a hasára fokidat a parton és érezte, amint a nap gyorsan száradó bőrt égeti. A kis nebulók tisztelettel sürögtek forogtak körülötte. Igen, igen, ő nagy kapacitás lett. Es valahogyan mást mutat, mint a többi. Vékony, napbarítottá nyakán szabadon állott finom feje, a szellemes ábrázattal és okos szemek. Mástkülömben nagyon sovány volt, keskeny alkattu és gyengéd. Mellén és a háta meg lehetett számolni a bordákat és láb-látrája jóformán nem is volt.

Csaknem az egész napon ide-oda kergetődzött nap és víz között. Négy óra után osztálytársai is nagy hűbő mellett vonultak fel a fűrészhez.

— Oho, Giebnráth! Be jó neked most. János kényelmesen nyugtözökodott. — Megjárja, igen. — Mikor lépsz a szemináriumba? — Csak szeptemberben. Most vakáció van. Hagyta, hogy figyeljek. Nem is érintette, mikor a háttérben gnyvolódva énekelték a verset:

— Főtál valamt? — kérdezte az atyja. — Ót darabot. — Ugy-ugy? Nohát csak vigyázz, nehogy

szelid zugása hallatszott nyugodtan, mint az altató nóta és a tutaigerendákon megtört hullámok halk, mormoló muzsikája.

Görög és latin, grammatika és stílusztika, számolás és memorizálás és egy hosszú, nyugtalan, elcsigázott esztendő kínzó zűrűvára mind sorban elsüllyedt ebben az ált-motadó meleg órában. Jánosnak fejt a feje, de korantsem úgy, mint máskor és most ismét a vizen volt, élénzte, amint a gáton széttzözdnak a habok, rá-rá pislogott a horogszinóra és mellette a kannában ide-oda uszátkalt a horogra került halak. Ah, ez oly pompás volt. E közben hírtelen és ezette jutott, hogy az országos vizsgát letette és hogy második lett. Ekkor meztelen lábával elkezdte a vizet paskolni, mindkét kezét zsebre rakta és fűrtyülve egy melódába kapott. Fűrtyülni tulajdonképpen nem is tudott; régi szomorúsága volt ez, mi miatt az iskolatársaitól töménytelen gnyvt kellett elszenvednie. Csak a fogai között sziszegett és azt is csak halkan, de házi használatra uting elég volt ez is és most ugy sem hallgatta őt senki.

A többiek most az iskolában ültek a fűrtyáz rajon és egyedül csak ő volt szabad és elbocsátva. Fűrtyázvalta pajtásait mind és most ő alatta állott valamennyi. Eleget megkínzózták őt, mert Agostonon kívül senki-vel sem barátkozott és sem játékaliban, sem verekedésükben nem talált kello örömet. Most már aztán dühösködhettek az ostobák, a tö-fikók. Annymra megvertette őket, hogy egy pillanatra felhagyott a fűrtyülés és félrehuzta a száját. Azután fölgömbölyította a zsinéget és nevetnie kellett, mert a családoknak még csak fosz-lánya sem maradt a horgon. A dobozban megmaradt hernyókat János szabadoneresztette, s ezek kábultan és kedvetlenül másztak be a rövid fűrbe. Mellette a cserzőben ebedre készülődtek; itt volt azideje, hogy ő is hazamenjen.

Az osztálnál al gszáltak egy szót is. — Főtál valamt? — kérdezte az atyja. — Ót darabot. — Ugy-ugy? Nohát csak vigyázz, nehogy

szelid zugása hallatszott nyugodtan, mint az altató nóta és a tutaigerendákon megtört hullámok halk, mormoló muzsikája.

— Nem lehet magam is szerezni elhítem magam Vannak napjaink könyvek, újdonságok, gondolatok... mikor az este a színházhoz szerezemhez... geség és hűg... nem... vége... Ismét néhány puja fölött felejt... Megüresed... halt egy képvise... Molnárné Budapesten van. Nem is néhány nap óta, jóformán már egy éve, hogy felköltözött Erdélyből. A milyen nesztelenül távozott annakidején, épen olyan eszedesen jött vissza. Még csak nem is sejtettem.

Az a titkos remény szállt meg: hátha még egyszer viszontláthatom a deszkákon! Hátha megegyezzer élvezhetem azt a madárcseregyeszerű hangját, melyen oly kedvesen cseveget el a francia szalonforgatók szellemes párbeszédek! Miért ne szállta volna meg őt is az a bizonyos vőgy a szinpad után, melyről Palmay Ilka csak néhány nap előtt mondta el annyi meggyőző erővel, hogy annak igazi szinészségéről nem tudt ellenállni.

Főlkerestem lakásán. Megvallom, kissé elfogódottan, meghatra léptem át a küszöbét és a mikor gyermeteg hangja csevegését meghallgattam, a mikor előttem állt az a feketeszemű kicsi asszony, az ő kislányos mosolyával, nem akartam elhinni, hogy évek múltak el az utolsó találkozásunk óta. Egy-két fehér szál bontja meg hajának hollószinét, de ez hajpor is lehet... alakja, tartása, minden mozdulata a régi, a régi!

Atensédekem magamat az illúzióknak. Eleinte mintegy namorban, félszoban kérdeztem s feletem kérdéseire. Gondolataim visszatélt szállongattak: Láttam azt a serdülő, kurtaszoknyás leánykát, a ki atyja Kocsisovszky Jusztin társulatánál már a kaméliás hölgyet játszotta, a kiert Györg fiataisága rajongott, a kinek utáni virágall hintették tele, a kinek ablaka alatt minden este felhangzott a szerenád: „Képeddel alszom el...”

Kocsisovszky Borosa Molnár György neje lett, s a hűres drámai hőszinész magával hozta Pestre. A Nemzeti Színházban kedvezően fogadták, s a kritikusk is dicsérték, csak kifogásolták, hogy törékeny, gyenge az organuma. Hát persze Stuart Mária, Phedra. Elektra szerepét nem győzte hanggal, de hiszen vétek is lett volna ezeknek eljátszására kárhoztatni, mikor nem volt senkiük, a ki a leányos naivusgát és artatlan esztalansággal annyi közvetlenséggel, természetességgel tudta volna a szinpadra varázsolni, mint ő...

Molnár György genialitásában szeretlen volt a szinpadon is, az életben is. Az a filigrán, gyöngéd és teremtés nem viselhette el az erőszakos fény zsarnokságát — elváltak. Majd az első férj unokaságában, esében, Molnár Józsefben találta meg a keresett hűbistársat, a ki megértette, vele érezt, boldoggá tette...

Két gyermek, két gyönyörű leányka — namamuj hasonmása mind a kető — született ebből a házasságból. Erdély egészes, szabad levegőjén nőtt fel a kis Flóra s a még kisebb Iluska. Évekig nem láttam őket, nem hallottam róluk...

Egyeszer Koltovszaron járván, főlkerestem Molnárnét. Unszoltam, csalogattam, csábítottam, hogy térjen vissza a szinpadhoz. Tagadolgat ráta a fejét és bánatos mosolygál mondta:

„Ezzel aztán vége volt a kedélyeskedésnek. Nagy hűség volt. Es olyan kár, hogy ebből után nem lehet minijárt fűrődni menni. Miért tulajdonképpen? Nagyon ártalmas! János azt jobban tudta. Ő a tilalom dacára is gyakran ment fűrődni. De most soha többé. Nagyon is felejtő ő már ahhoz, hogy nevetésen legyen. Uram isten, his-e a vizsgám megátázták őt!”

S elvégre nem volt a legutolsó dolog egy órá a kertben a város tőly alatt el-pihenni. Arnyék volt elég és olvasni is lehetett, vagy élni zni a pillangók röpködését. Így pihent őt két órán keresztül és nem fok fellett hozzá, hogy elaludjon. De most se a fűrőbe! Csak néhány kis fű volt a folyónál, a nagyobbak mind az iskolában ültek és János nem irigyltet tőlük ezt az élvezetet. Szép lassan levette ruháit és bevetet a vízbe. Erlette a módját, mint kell a melegét s hideget változatosan élvezni; majd uszott egy darabon és buvárkodott meg lubiczolt, majd pedig a hasára fokidat a parton és érezte, amint a nap gyorsan száradó bőrt égeti. A kis nebulók tisztelettel sürögtek forogtak körülötte. Igen, igen, ő nagy kapacitás lett. Es valahogyan mást mutat, mint a többi. Vékony, napbarítottá nyakán szabadon állott finom feje, a szellemes ábrázattal és okos szemek. Mástkülömben nagyon sovány volt, keskeny alkattu és gyengéd. Mellén és a háta meg lehetett számolni a bordákat és láb-látrája jóformán nem is volt.

Csaknem az egész napon ide-oda kergetődzött nap és víz között. Négy óra után osztálytársai is nagy hűbő mellett vonultak fel a fűr

Nők a kaszinóban.

A zombori nőkaszinó ügyében olvasónk szíves válaszára bízunk a feleletet, helyeslik-e, vagy ellenzik, hogy a nők kaszinókat alapítsanak és látogassanak és hogy ezek a kaszinók nem veszélyeztetik-e az otthon eddig megszokott rendjét és biztonságát.

A kérdést meghagyjuk tehát továbbra is kérdések. Folytatásul pedig a beérkezés sorrendjében az alábbi érdekes válaszok adjuk:

Forró nyáron, arany hóba járjon a női kaszinóba. Politika, szépművészet — Gyurja itt az az egész — S magja főzte rossz ebédre Vanya férje! —

Megjósoltam jó előre, Az éret var itt a nőre, Megszűnik a régi rabság, Főderül az új szabadság, Mosat, dajkát, tisztít végre Most a férje!

Uj csapása az időnek: Kaszinó kell már a nőnek, Hol szavazhat jobbra-balra S új fényt derít a magyarra. De ott hagyja halva-élve Szegény férje!

Bizonyára azok, a kik a női kaszinó eszméjét fölvetették, vagy nem anyák, vagy ha azok is, gyermekeik már nagyok s így nem szorulnak anyai ápolásra, gondozásra.

Mert lehetetlen s fájó elképzelni, hogy fiatal anyák lehetnek, a kik kedvet éreznek megküzdeni azzal a sok előítélettel, mely a női kaszinó létesítése körül mindenesetre támadna és már támadt is s a kik nem sajátjának tehetőségüket, ideüket — gyermekeiktől megvonva — ilyen ügyre pazarolják.

Nem helyteleníteném azonban, ha ezt az eszmét olyképpen módosítanák, hogy igenis legyen női kaszinó, de nyilvan kimondott kaszinója gyermektelen, vagy felnőtt gyermekekkel bíró étesebb hölgyeknek, a hol egy fiatal anya megjelenése legalább is megszólás alá esik.

Nem lehet elvben semmi kifogásom ellene, ha a nők kaszinóba járnak, ott megszélesítik napi apró eseményeiket, szapulják a családok és az ugynevezett irodalom iránt érdeklődnek. Nincs semmi ellenvetésem, ha kényelemből odaviszik a kisbabaikat is és akar a szalonban, akár az előszobában dajkáztatják. Elvégre kell a szabadság a nőknek és nem lehetünk olyan szarnokok, hogy ezt tőlük elvitasuk. De a feleségetem soha sem engedem semmiféle kaszinóba, klubba, vagy körbe, igaz, ha küldeném is, akkor sem kívánkoznék oda. Mert ő nem nő, ő a feleségem.

Kedves szerkesztő ur! Mióta a zombori női kaszinó megalakult és én a nevelőintézetből kikerültem, nagyon, de nagyon sokat gondolkodtam azon, van-e ennek az új intézménynek jogosultsága vagy sincs. Hosszu tépelődés után magamban elhatároztam — hogy igenis van. Mert is ne volna? Éppen a napokban olvastam egy igen érdekes könyvet a feminizmusról, hogy a nőknek csak éppen úgy mint a férfiak egyenlő jogai legyenek. Már pedig, ha a bátyám

elmeihez minden este a kaszinóba, mért ne mehettek én magam is? Hígyje el, kedves szerkesztő ur, az otthoni unalom helyett, sokkal okosabb, ha el-eléjeget a nő a kaszinóba, ahol ugyan fogalmam sincs, hogy mit csinálhat, de hiszen éppen erre igyekszik kivánsni. Egy barátom állítása szerint ugyan a kaszinóban sem lehet majd egyébbel foglalkozni, mint éppen csak kötéssel, himzéssel, meg tüllögtetéssel, de ebben az esetben is a keret mindenesetre érdekesebb lenne, mint ez a mindig egyforma mostani. Sok oldalról hallom azt is, hogy ezek a kaszinó termek ugy is üresen maradnak. Hogy miért? Hát egyszerűen azért, mert a nők olyanok, mint az iskolásfiú. Amíg elültetik előtte a cigarettát, addig egész nap pöfékel, amint azonban kikerül az életbe, megszűnik szenvedélyes nikotinista lenni. Ha ugyan már meg nem szokta. Így a nők is: a mig nincsenek jogaik, csak is a jogokért élnek és amint megkapják azokat, nem élnek velük és valószínűleg nem is tudnak élni. Én tehát azt mondom, hogy igenis szükség van a női kaszinóra. Ha másért nem, hát azért, hogy megmutassuk a világnak, hogy tudnánk a jogunkkal élni.

Tisztelettel Sarlay Boske.

Nagyon helyesen tették uraim, hogy nem bocsádkoztak bele a zombori női kaszinó kritizálásába. Az én szerény véleményem szerint helyes és üdörös dolog volt a zombori női kaszinó megalapítása. Ha az asszonyok tudni kell, hogy urala ebbe meg abba a társaságba, kaszinóba járjon, akkor töltsék a férj is a feleség kaszinóját. Hiszen az asszony oda nem mulatni jár. Ott művelődni, nevelődni akar. Bizony annak a sokat szidott asszonyok szerény otthonában nem igen telik könyvekre, szépirodalmi folyóiratokra. És napilapra sem mindig. A kaszinóban felvilágosodott és művelt lesz az asszony. A felvilágosodott és művelt asszony pedig jó feleség és jó anya is. Miért nem célirányos és helyes tehát a női kaszinó eszméje! Eljének a zombori nők!

Honleányi üdvözlettel Világhy Istvánné (Bécs).

Ha nem nyílt volna még meg a zombori női kaszinó, azt mondanám, hogy hulla született eszme a női kaszinó létesítésének eszméje. Így azonban csak azt mondhatom, hogy hulla született a zombori női kaszinó. Mert erős meggyőződésem, hogy legalább is haldokolva jött létre s hogy már most is csak a végórát éli. Mert hogyan is képzelhető az, hogy asszonyok bekéhen megferjenek egymással egy kaszinó keretében. Olyan intézmény keretében, mely ma már nem abból a czélből létesül, hogy ott súlyos társadalmi problémák beszegezése, tudományos viták, szóval teljesen komoly alapú megbeszélések folynának, hanem ugynevezett „kellemes” társalások és üres óráknak kedélyes agyonütése. Már pedig ha nők ebből a czélből találkoznak, akkor bizonyára nem a lelkük nemestésére, esziszólására, hanem a barátinők kalapjára, ruhájára gondolnak. S ha rosszat gondolnak, azt a szóban forgó barátinőt kivételével bizonyára mindenkinek elmondják, ha nem csupán ruhájáról meg kalapról, hanem a barátinó családi életéről és egyéb pletykáiról van szó.

Ott vannak a női közművelődési körök, jótékonyági négyzetek, jésztó példái a pletykafeszkeknek. Csak úgy ezeken a czéljuk és czimük! Hiszen az egyesületek ügyeit itt is férfiak intézik; a nők csak díszes toalettel öltönek és mentül szebb, elegánsabb kalapot és mennek a közgyűlésre elnökni, titkárnok és választmányi tagokká szavazni.

Édes Istenem, hát még a női kaszinók, melyeknek komoly ügyűgyű szolgáló czimük sincsen! Ójy attól Istenem minden nos embert, családapat!

Dr. Kemény István.

A főpap. Irja: Dömötör István.

Amikor kitérték a napra... részint orvosi tanács, részint anyaszertetből — s hiteltelenségbe fejt, hátulgombolóját, római vonalban hajló nemes orrát, fülporczájt: az egész vasesontu emberemóránt vígan esiklandoztak villogó arany-nyilak: apró kezével apró vöröket építen a bácskai homokban, a levegő ezüst vibrálása fehézőlő pejjaripákat hozott szemé elé, rettentően vitéz és szörnyen sutasos közhuszárokat, a kiknek nagy a bajusztos meg a pipájuk, akik sose imádkoznak, ellenben folyvást ivogtatnak, köpnek, kefélnek s pogányul füttyöréznek.

Anyja — egy mindenhol kövér, mindig pirok, jó asszony — kántorok szánta. És noha bár kitűnt, hogy komoly szertartási lezkek, súlyos grammatikák helyett jobban, hibátlanul és kivülről tudja mindazon frivol istálló-dalok összes verszeteit s mindama káromkodásféléket, a melyek megint csak és főleg bácskai tempók és

noha bár nyilvánvalóan behízonyultak róla titokban kiünnelt vörösbőr flaskók, kvaterlák, rum és cognac almóások — mindazonáltal nem huszár, kupez vagy kántor: püspök lett.

Mas — gyöngéd nők igénytelenül nevelt gyerekei — tán csak fantáziának. elérhetlen, messziről fénylő orromnak látja a kampos végű pasztorbót, amikor fiatalon főhuzza a fekete reverendát: ő holt bizonyosra vette, mint a favorit arabs-ló kitűnő szökője, hogy beérkezik a czélhoz és se több, se kevesebb: püspök lesz. Mas — szerényen, jámborul és pöz hijján — csak annyit mond: emegyek papnak. — csak annyit mondott: emegyek püspöknek.

Kékruhás, szelid szemű, makulátlan noviciusok, a maguk husz s egynehány esztendőjevel úgy járnak a nagyváros utvonalaiban, mint elő, halgatag, karcsú s közep-körből maradt szobrai a lemondások. Elkerülők a piacot, ahol mi, hivásos profanok, pénzünket cserélgetjük s egymás szerelgőt: elkerülők, s megrezzenek az illetlen érintésre, valamint a május virág pórnemesi fagykor. Közükben az olajig, filigrán imakönyv, szívükben a malaszt, s imigyen szokták: Tanítani fogom a felebarátokat, nehogy kísértésbe essenek. Biblikus levegő: valami szent furallat csapja meg arczukat, ahogy gót könyvtárak íve alatt, öreg-öreg föliansok lapjairól olvassák nagy ünneptagadók: hócs Agostonok, s Alajosok csüdait és szenvedéseit. Ez ad erőt, hogy magukba szállván, beköszök szemüket és ne lassanak, bedugják fülsüket és ne halljanak, mikor csáb-színével, vétekező hangjaival eléjük áll az élet: ördögi nő, ördögi vág, ördözi gyönyör. Várak a hűtök. Mint glóriás Peter darozba öltözött halászar: így indúlnak elágozó utjakra s nem egyebek: papok.

A hívatus: neki ez csak annyit jelentett, hogy ebben az életben mindenki muszáj, hogy csináljon valamit. A hívatus: ez nála lefokozódott egyszerű foglalkozás, a mit a szerint csinál az ember, hogy melyik értéket: az egyik megörégit, garas nélkül, a másik megörégit s palotát akaszt a nyakukba. Csak azt látta, hogy vannak kápiánok és főpapok, körendörök és főkapitányok, riporterek és főszerkesztők.

Abban a tornácos házban, a melynek meszelt falai közt kamaszszá formálódott: az anyja egy lakánállal minduntalan hozzszoktatta, hogy a földi erények legszebbike: engedelmességni. De ugyanezzel a lakánállal nagystülű ebédek főzötték ki s így nem csodáható, hogy a kamaszkor végső határára, fejében egy nagystülű ebédekre nevelt, jól tartott állat gondolatait motoszkaltak. Aszkéták helyett viruló, egészséges basákat tartott irigyléreméltóknak: basu alatt pedig olyan ur értendő, a kinek minden megadták, a mi kövér és jó.

Lilomszal-kamaszok rendszeren szentimentális könyveket olvasnak, ahol a hős bátor, mint tíz Rinaldo, mindent tud s valahányszor meghalni látszik, mindannyiszor makacsul föltámad. Lilomszal-kamaszok rendszerint elfelejtik a nevüket s megakadnak a mondat közepén, ha közvetlen közelről rájuk felelnek egy női váll vonala: ő nem akadt meg a mondat közepén, sőt korán lobbant zöld szerelmekre. És amennyiben a Zola-regények nem ifjúsági olvasmányok: az élet e monumentalis dokumentumán nevelődve, amikor más még nyakig a tavaszban: oshullata illuzióit s a bunyevás szülök bunyó-fújából ama század komor gyermeke lett, aki tagod, vitakozik az istennel, aki vén, pedig a háta sudár, feje fűrtös, kezei kalapacsok.

női szemek. Valami delejesség áradt ki alakjából, valami szuggeráló erő fénylett szemöldök-íve alatt, a mitől nyulakká szelidülnek falánk tigrisek s lesültek pilláikat makacs asszonylelkek. Minderről tudott s mégis, eg felé fordult fejfel ment előre, nem akarván észrevenni, hogy oldala mellett tömött virágosor bólogal: csak oda kell, hogy nyuljon, s szakíthat belőlük, marékka. Vagy huszonöt esztendőn át pözolt, s szinte mintája volt a papi köteleltségnek. Az emberek elhitték, a mit láttak, s nagyvenötöves korára püspöki gyürü villogott ujjain. Megvölt a palota, a vörös selyem czimulus: a bunyó-fu beérkezett a czélhoz, a hol várták a nagystülű ebédek s latin pompájú czeremóniák. Abeyelt, hogy visszavonuljon renaissance palotája márvány oszlopai mögé, beleszólt a közelet eseményeinek folyásába, s pasztorleveleiben politikai intelmek foglaltatt, borus aggodalommal szemlélvén a hasa sorsán való kozojakitékot. De ez is csak pöz volt: arra jó, hogy megszerezze a főpapi ornatu világi dekorumát: a népszerüségét. Az emberek megszokták, hogy politikai faktor, hogy mindenütt jelen van, s neve elé odaillesztettek egy állandó jelzőt: gavallér püspök.

Nagyon is gavallér volt: inkább finom izlésű világi, a mindennemű gourmandériák élvezője, mint főpásztor. A kis ördög kirgort: vágyai szettépték a gyepől, amely bosszu időkön át meglekezte őket: suttogás hölt egy ismert divaról, a forró deszkák egy csillagáról, akinek ő a troubadurja. A divaról pedig régi dolog, hogy a pusztai del nekik sovány melódia: a főpap út aranyakkal fölgette a taktust. És olyan fortisizmókat mutat ki, ami már nem telet a kerület jüvedelméből: a gavallériák, a forró deszkák csilaga csüdbe viték, s egy csunya napon a gavallér főpappól boulevard-novelahósb csinált holmi kompromitáló pénzügy. Rikkancs kölykök kurjongatták a nevet, a közvélemény, a fórum a megbotránkozás bürgyborkaitól háborgott, a hangok Rómáig hallatszottak, s mire megjött a biberos itélőszék dekretuma, már nem viselhette a ragyogó ornatust. A betanult szerep megakadt: valami lathatlan kez lemosta arczáról a festéket, lába alól kimozdult a trón s mig azelőtt lemosolyogtak rá a csillagok, mostoltak arván fejt, megörbült háttal éli remete-napjait. Holók a barátai siralmas öszök idején s messzi a forró deszkától, a hol nem sétálnak könnyüléptü divák, csak kölcsönvándorok: egyedül elmékedik a dolgok okainak fureszságairól, arról, hogy lám-lám, miért nem lett huszár vagy kántor, vagy kupez.

Ma már nem csupán a szindarabok utolsó fölvonásában oldják meg a dráma esomóját öngyilkossággal! A lapok hemzsegnek az olyan hírekől, a melyek arról szólnak, hogy két szerelmes ember nem mehetvén az anyakönyvvezető elé, a halába ment...

gölyöt röpiett az agyába... iskolás leány, a ki a rossz bizonyítványtól félt, gyufaoldalot ivott...

Bebeteg, neuraszténias társadalmunkból való képek ezek. A mi társadalmunk kreatúrái azok, a kik a bizonytalan hólnapolt remegve, a föld alá menekülnek. Ezekért a ünnekekért alkalmasint az irodalmat okolják, a mely mindig újat mutat a „vörös megoldás”...

Ime a börtönöd kulcsa! — szölt Werther kora kétségbeesetteihez és pisztolyt mutatott nekik. S ugyanakkor Németországban és egész Európában járványszerüleg lép föl az öngyilkosság.

Werther — mondták — Werther több embert kergetett a halába, mint a világ legszebb asszonya... Bourgót is így beszélteti egyik hösét: — Nem-e rettenetes még csak el is gondolni, hogy Göthe meghalt, Musset meghalt... és hátrahagyott műveik még mindig alkalmasak arra, hogy egy gyermekkel fegyvert szegeztesse nek sajtá mellének...

Hat bizony nyugtalaníthatja az írók az a gondolati, hogy munkája néhány puha-lelkü embert a halába küldhet. De tegyük fel, hogy a világ összes írói elhatároznak a „vörös megoldás” bojkottálását. Elnékn-e ezzel valamit? Aligha. Hiszen annyi halhatatlan mű van, a melyből az emberek a „vörös megoldás” eszméjét kihálászhatják, sőt még öngyilkosságuk mentességét is föllehetik benne! Az öngyilkosságot tehát nem küszöbölhetjük ki ugy az életből, hogy nem írunk „vörös megoldással” végződő könyveket. Ezzel legfeljebb csak azt érnek el, hogy írának olyan könyveket, a melyekből hiányzik az élő élet, mert az élő életben igenis előfordulhat a „vörös megoldás.” Az írók itt csak az lehet a feladata, a mi a filozófus és az orvosé: hirdetheti hogy nem csupán a más élete szent és sérthetetlen, hanem a magunké is. Épen ugy, mint ahogy embertársam életére törni, épen ugy véték a magam életére kezelt emelni. A modern filozófustól, vagy a modern orvostól gyakran hallhatjuk ezt az okoskodást: — Az öngyilkosjelöltek éppen olyan betegek, mint például a tuberkolotikus-jelöltek.

Valamilyen speciális életmódot kellene számukra kifejleszteni, hogy életben maradhassanak.

Hát ebben az okoskodásban van valamilyen igazság, csak hogy az a hibája, hogy a gyakorlatban nem alkalmazható. Azok ugyanis, akikben a „vörös megoldás” eszméje megvan — éppen úgy, mint a bűnösök, akik tudvalevőleg szintén predisponáltak — csak tettükkel (az öngyilkossággal, vagy a rablással) figyelmeztetik az emberiséget arra, hogy ők tulajdonképpen betegek. Ekkor pedig már késő profilaxisra alkalmazása.

Olyan higiénikus intézkedésekre van tehát szükség, amelyek mindenki néve preventive alkalmazhatók: — éppen úgy, mint ahogy a himlő ellen is mindenki beoltanak. Ugy gondolom ezt, hogy a morálhigiénét az általános ismeretekkel együtt kell az iskolákban tanítani. A tanító megmagyarázza a gyermekeknek, hogy nem szabad lopni, nem szabad csalni és nem szabad embertársaink életéhez nyulniuk. Nos, éppen így magyarázza meg nekik azt is, hogy a saját életüket is becsulják meg. Ötven gyermek között mindig fog akadni egy predisponált, akinek ilyen módon ki lehet oltani a lelkéből a „vörös megoldás” bacillusát.

Az a kérdés merülhet föl, hogyan tanítsák meg erre a gyermekeket. Az istenben való hit erősítésével semmire sem lehet menni. Hiszen látjuk, hogy az öngyilkosság gondolata majdnem mindig párosul az erős hittel. A minap egy jegyespár ölle meg magát; utolsó levelükben az isten haragjával fenyegették meg egybekelésüket ellenző szüleiket. Romeo és Julia (prototípusa a kétségbeesett pároknak) „bocsiasson meg nekünk isten” kiáltással mennek a nagy útra.

A „vörös megoldást” nem ideális, hanem realis okokkal kell megostromolni. Föl kell világosítani mindenekelőtt az embereket, hogy a „börtön kulcsa” mindig, mindig rendelkezésünkre áll. Nem kell sietni az öngyilkossággal, mert azt bármikor végrehajthatjuk. A sikasztó pénztárost először el kell fogni, rá kell bizonyítani, el kell itélni... És hosszu idő, miatt sok minden történéstök, a „vörös megoldás” tehát várhat.

Azután meg ki kell okosítani az embereket arról, hogy az öngyilkosság a ténylek menetre semmiféle befolyást nem gyakorolhat. Szinte tudományos módon be van bizonyítva, hogy az emberekre akkor mosolygott rá ismét a szerenese, a mikor már elvetették maguktól az életet. Boulanger tábornok mindent elérhetett volna, amit akar, ha csak még egy hétig vár a „vörös megoldással”.

Szóval, türelem... türelem... türelem, tisztelt öngyilkosjelöltek. Mikor azt hiszik, hogy a most már igazán vége mindennek... egy perczel sem érdemes tovább élni: éhnek még egy percig, mert ugy lehet az a meg fogja önkéne meghozni azt, a mit az egész élettől hiába reméltek Marcel Prévost.

Költemények. Költő sorsa.

Jár a költő, égve lázban, A dicsőség vásárán. Lelke kincsét szőria széjjel És néhány babér-levelel Kifáradva tért haza. Egész nappal talpon állott És szeméret nem hoz álmat A nyugalmat, békét adó, Gondesítőt, buaitató Ejszaka.

A nagy sötét esendőségbe, Csak neki nincs holdg része. Koszorúján a levelek Fénybe gyulnak és zengenek Behunyhatja a szemét, Befoghatja a fülét is: Látja mégis, hallja mégis A gyilkos fenyt s azt a vérszes, Kárhözatos, mégis édes Szép zenét!

Földi vigasz. Felhő, oly nagy, sohasé támad: Hogy örökké borongjon. Nincs oly sötét néhez bánat: Hogy széjjel ne oszoljon.

Felhő, a mely el nem szállhat, Megered és lehazkad. Szív, mely enyhét nem találhat, Fájdalmában meghasad. Aztán szépe: mindonképpen Csend, nyugalom, béke lesz. — A fivégas itt az éppen: Hogy mindennek vége lesz:

Lampérth Géza.

Abonyi Lajos.

— Egy kis visszaemlékezés. —
Irtá: Burgón Aladár.

Az Egyetértés vasárnapi számának eredeti tárczáját nagy élvezettel olvassa, feléledt emlékezetemben az én mindenki által annyira szeretett Feri bátyám alakja az ő jóságos arcával, magyar körszakállal, Arany János-fele nagy bajuszával.

És amint így emlékezem előtt áll az az ember, aki egész életében független magyar volt, lehetetlen, hogy helyre ne igazítsak egy kis tévedést, ami abban a szép ismeretében hecsuszott, hogy t. i.

„Hivatalt viselt Abony városában. Az adott neki kenyeret.”
„Szegény Feri bácsi! Ő és hivatal? vagy kenyér?”

Kenyeret adott ő nagyon sok embernek, de neki az ur Istenen kívül soha senki.
Adott neki kenyeret az a néhány száz hold jó fekete föld, Abony és Szolnok között az ugynevezett Paládics s ha hort akart rá inni, a saját termelésű borát ihatta volna.

Soha életében nem volt semmi hivatalnok: földbírtokos, gazdaember volt, ősrégi nemesi családból; ősei is mind gazdálkodó emberek voltak.

Hiszen — azt hiszem — azt tudia mindenki, hogy ő nem Abonyi, sem nem Lajos, ez csak írói neve volt: Márton Ferencz volt a neve; vagy mint az ő jogorvosa tekintetes nép nevezte, a Márton Ferencz tekintetes ur.

Ma már senkise tekintetes ur, a régi időben csak kevesen voltak tekintetes urak; igaz, hogy ez volt a legnagyobb cím akkor.

Az Abonyi nevet lehet, hogy azért vette föl, mert Abonyban született és lakott, a Lajos nevet meg valószínűleg azért, mert apját — kit végtelenül szeretett — és fiát, egyetlen gyermekét is Lajosnak hitták.

Írodalmi munkássága semmi jóvedelmet nem hozott, mert ő mint Abonyi Lajos is épp olyan ur volt, mint a milyen Márton Ferencz.

Hogy mennyire szerette és tisztelte őt Abony és az egész vidék, arról tanusodik éreztető szobrá Abonyának főterén.

Azért nyilvánvaló megüveiben az az igaz magyar molivau és jellegzetes zamat, amit utánozni nem, csak érezni lehet annak, aki egy emberlettel végzett a tanyán, a szőlőben folyton a nép között, annak minden szokását ismerve, annak mesterkéletlen szívevel érve.

Végte enél szerette a népet, igaz, hogy ismerte is úgy, mint a hogy az kevesnek adatott ismerni; mert ehhez külön tehetőség kell.

A távolból hazatérő aratóknak édes buszenkét, a holdvilágnál kisorozatát fosztó szerelmes leányok dalát a legelső ember csak hallja és élvezi: de megérténi csak a népet alaposan ismerő költőnek tudja.

Azért írt oly szépen Abonyi Lajos, a mi Feri bácsink.
Nemesek szerette a szépet, de végtelen jósga folytán tulajdonosan elvező is volt s bizony sokan visszaéltek ezzel.

Még egy szomorú dolog jut eszembe. Feri bácsinál valami nagytakarítás volt s lekerült a padlásról egy hosszú régi polturos asztal, azt is tisztogatták.

Feri bácsi épen hazajött valahonnan, meglátja az asztalt s elsápad... rátámaszkodik kezével s meghatottan mondja:
— Ezen az asztalon volt áldott jó apám kiterítve.

Harmadnapra ő fektett kiterítve azon az asztalon.
Régi kocsi, az öreg Antal, még apjánál szolgált; Feri bácsit mint szópós hábat ringatta. Egész életében ez az egy kocsi volt, de az öreg Antal túlélt a Feri bácsit. Tán még máig is él, noha Feri bácsi 62 éves korában halt meg.

Hanem azért, mikor a temetkezési vállalat emberei föltették a koporsót a díszkoszorra, az öreg Antal nem volt hatalom, ami visszatartja: fellépett a bakra, levettelte a hivatalos kocsi, ő öltötte magára a hivatal ruháját s erre az utolsó útjára is ő vitte ki urát, kit egész életében folyton ő hordozott.

Sűrűn hulló könye benedvesítette a fekete drapériát.
A falusi kis lány Pesten.
— Családi vallomások.

Kedves Laczikám
végre elkészült a főhőhő ruhá, csupa eszle, csokorra kötött szalag és olyan könnyű, tiszta és szép, mint néha az álom, ha a rólad álmodom. Néha azonban ez az álom sötét és nehéz, nyugtalanítja a szívet, látha te is azok közé a megyei urak közé állsz, a kik a főispánt befalazzák, vagy a főispáni székhöz pecelemek forró spanyolvisszát az ez a felsőbb hatalom téged a latinból elbuktat, én pedig várhatom, amíg felkerülsz hozzánk főnöptelnek. Ha tehát csak egy kicsit szeretsz édes fiacskám, hagyj békét, hogy békét a főispánoknak és inkább a római zarnokok bevonulásánál tüntes a latin könyvedben. Hiszen én már most is olyan árván és egyedül érezem magam nélküled, hogyha még soká kellene várnom a férjhezmenéssel, inkább beállnék betegét ápoló Vinczeleányhoz a kedves testvérek között a halál borzalmaival, a túlvilág sötétjéről és fogak csikorgatásáról elmelkedném. Nem pedig rólad te édes, egyelőre azonban csak megmaradok még nálad.

Hogy pedig a túlvilági sötétség és a szent életű Vinczeleányok így az eszembe jutottak, annak az az oka, hogy tegnap este apa azzal lepett meg minket a mamával, hogy: gyerekek, színházba viszlek, öltözökötök! Nekem könnyű volt, mert nekem csak egy ferfi ruhám van, azonnal tudtam melyikbe megyek, de Istenem, Istenkém a mama!

Vallólag fogta a papát, milyen közönség lesz abban a színházban, igazi grófnok, talán hercegnők is, drága selyembe, vagyott éru cipikébe, ékszerrel, gyngygyal és ő nem akarja, hogy lenézze. Kitergette hát ruháit az összes ágyra, székre és diványra, sorra simogatta, forgatta, újra letette őket, végre nehez könyekkel a szemem haragosan mérte végig: De hiszen nincs is valamire való, tisztességes ruhám!

Papa megnézte az óráját és új szivarra gyújtott. Meg másfél óra időnk van, feléletemük akarunk.

De mire a szivarját felig végigszitta, türelmetlenül és maga végre öltözököt kezdett. Már nem tudom, hogy az esti fényárban uszó utcák tömegén merre mentünk, csakhogy végre egy nagy palota mellett megálltunk, a melyen nagy plakátok lógtak, a plakátokon vörös kis szövegűk és tédig fekete h-risnyába bujtatott látat mutogató hólyg kisavart derékkal, kiálló csontos váll és füttylés-csuszorított sjkkal azt hirdette, hogy: „Családi műsor.”

Dementünk egy folyosóra, szétnézünk, de mama jelenen kaptá a levegőbe tekintetét. Ekkor én is úgy tettem, mint a mama és oldal-pislantgatva nagy fenyképeket láttam, a melyeken bizonyára híres színészek álltak, őrök és fekdűk vagy dróton táncoltak, karikákban függtek és a levegőben tótágot álltak. Te azt nagyon jól tudod édes Laczikám, hogy én még a mi falusi betheltemi pástorjétekinon kívül semmi más színházat nem láttam, hát csak elélt a szemem-szám, amikor a terembe lépve a sűrű, borzongató családokat pillantottam meg, akik együtt enkeltek a színpadon haragosó ének-művésznővel, vagy belefutáltak a francia dalába. Leültünk és mert körülöttünk mindenki tapsolt és nevetett, mi is tapsoltunk és neveltünk. Mama néha hozzám fordult, hogy mit énekel ott az az öreg diva, én tanultam francziul, hát mondjam meg neki, de vagy engem nem tanították jó francziára, vagy a nagy nyilvánosság tette, — egészen az egészről őrta kukkolt sem értettem. Erre mama csendesen észrevett és neveltünk tovább. Ezután a nő után hat fekete szeresem és hat hóhéher pndi jött négykez-ab ugatva a színpadra és a fejükkel hatalmas, nagy labdát ütögettek mindig a levegőbe. Mama ezt az ország első színpadán — mert apa nem vihett bennünket másodrangú műintézetbe! — kissé furesának találta s amikor a következő számban két hóhéher pofozta, gyomorozta egymást és egy iszonyt lapáttal olyanokat vágott az egymás fejére, hogy csakugy csattogott az egész terem, mama gyanusan kezdte nézegetni apát és suttogva megkérdezte tőle:

— Milyen helyre hoztál te bennünket Róbert?

Papa erköcsdött, hogy valószínűleg csak ez a családi program: ilyen unalmas, de tekintettel éppen reánk, mások nem mert volna az interparlamentáris érintkezés:

EGYETÉRTÉS

— Halló, Nándor!
Katona, a meglepetés minden jele nélkül, mintha például egy levél hullott volna le zörögve a falól:
— Szervusz.
— Mi a fenét festesz ilyen átkozott esüben?
— Esőt.
— Hogy jutottál oda a pokolba?
— Eszel a kövel, ni, amin ülök. Mindössze öt óráig hengegettem.
Igy él Katona Nándor tizenöt év óta, folytonos küzdelemben a természettel. És ez az ősemberi energia egy végtelenül finom szerkezeti kultur-emberbe szorult.
— Odaonn nem vagyok melanciólikus. Természetesnek és nagyszerűnek érzem a halál tragikumát — mondja egyszer, amikor egy rossz pillanat világfajdalmát vittem el hozzá.
Nem tudott ő sem vigasztalást. Itt ő is kultur-ember. Fáradt és nyugtalan.
Paradijsz négytől a főhomályba. Aludról egy térszék látnája tört meg zavaros ítemben a műterem ablakán.
De belül, a terem falának temérdek képén, melyekesen kéek egész harostgát a harosok színművészt!

Sólyom Lillikédet.

A műhelyben.

Katona Nándornál.

A hegyőrások barátságán nyílván föltétele a ritkább levegő. Katona Nándor azt a néhány hónapot, a melyet évente a civilizáció hiúságának áldoz, az Akácfa-utca egyik bérlőházának nyugdíj emeletén tölti. Igaz, hogy ezt is silány kárpótlásnak tartja a Tátraét, mely nála csak körülbelül a lomniczi eszesnél kezdődik.

Nem vad szakadékok és rohanó patakok, csak egyenlőtlen házak sívár keresztmetszetei látszanak a műterem nagy ablakán apró üvegen túl. Szürke, egyzari felhő-ég. Beint, a terem falának temérdek képén, melyekesen kéek egész harostgát a harosok fenséges színművészt...
Ebben a műteremben igazán nincs más, csak kép, csupa kép. Nagy állványok roskadásig telve vázlatokkal. Vásznon, menü-kártyákon és szírvaskönyveken, mindenütt vázlatok. Közük valóságos remekei a megüveles költészetének. Mérhetelelon gadagság ez itt együtt, a teremű zseni pazar tekozása... Hol van a mesék amerikai milliárdosa — szöktem Katonának mondogatni — a ki ezt a gadagságot pénzétekre váltotta?

Egyebkent meg vagyok győződve róla, hogy a vásár nem csak a milliárdokon állna. Katonáról tudvalegő, hogy nehezebben válik meg egy-egy vázlatától, mint bizonyos anyák ama gyermekétől, akikhez a művész alkotásait szokta hasonlítani a szentimentális példaszó.
Katona Nándor életének darabjai, intimusai és életúrsai ezek a képek és vázlatok. Minden, amit átélt, a természettel összhangban élt át és mindez színeké, foltokká, képekké formálódott. Ha Ördögűről el lehetett mondani, hogy: dalos természetű, Katonáról méltán mondhatjuk, hogy igazi festő-teremtés.

Nincs is ebben a műteremben — mondom — képnél egyéb. Nem hevernek szanaszét zsurugésvők, vagy tete-a-tete-ek árú ólmélei, sem női kézimunkák, a művészi népszerűségnek eme egédesebb diadaljelvényei. — Kevés elnézésédet, szíves olvasóm; itt nem foglak igaztató indiszkrétciókba avatni, pedig — Isten látja a lelkeimet — most sem a noblesse tart vissza tőle.

A népszerűség diadaljelvényei nem is illenek. Katona Nándorhoz, akiben én a magános ember piasztikus nagyságát szeretem és irigylem. A nagy Tátra-akó utja magános és szabad, eget karcoló hegyőrások utatlan útján vivő... De a magános ember életét élte ő évekig Párisban is, mely a gyönyörök városa...
A Katona Nándorok mindenütt egyedül vannak. És elég erősek is hozzá, hogy egyedül lehessenek.

Ez az erő árutatta el velem az irigység szavát, mely talán minden érzésk közül leginkább vonz Katonához (igen: az irigység is vonz fejtem...) Irigylem azt, aki olyan szabad és olyan erőselelű, hogy nagyszerűt vagyait tetté, sőt életemőlvá válsíthatta. Irigylem Katonát, aki életemőlvá napi gyaloglással átrendül Tátrafűrdőről Lengyelországba, mert ott egy árnyalattal zöldebb az ég és zordul élése a felhők körülöneli. Irigylem azt, aki szívszonhat hólyg hűdeget (Ramar) tud tűrti, hogy a szívszók levegő játéka hesse. Végül sárgán irigylem azt, aki hététeg tud civilizációmentesen fitt krumplin élni egy hegyzsakadék miatt, amely merészebb megdöbentőbb a többinél...
Mindezen adatokkal a Katona Nándor életmódját loptam meg és félem haragját, melylyel ezért az árutásért le fog rám sújtani.

Egyik kollégéja beszél, hogy egyszer a Tátra vidéken festegérvén békes interjúkat, ura a böhötlen vallalkozásra adta a fejét, hogy föl keresi Katonát, a ki a közelben élte vándor-hónapját. Nagynehezen ráskadt a szállására, valamelyik kis hegyi kunyhóban. De perze ezet megkorántsem érte célját. Katona házigazdája nem kevéssé borzongott láta a terjedelmes utlelás hallatán, mégis nekidurulta magát az utnak. Ha Katona mindennapos sötéjján választotta ez utat — gondolta — ő sem lesz poltronab, és nekivághat egyszer, azért is. Körülbelül három órái késégsbeesett kőborlás után, zuhogó esőben végre cselzőh ért. De még mindig csak részben. Ott látta ugyanis Katonát egy hegyi patak közepén, amint egy óriási költömbön tüve festett olimpiai nyugalommal. A vászna fölé erényt feszített, míg ő maga ázott, nyugodtan, mintha nem is ő róla volna szó. Semmiképpen sem volt hozzáférhető. Hát megindult a partrol az interparlamentáris érintkezés:

Vasárnap, november 14

— Halló, Nándor!
Katona, a meglepetés minden jele nélkül, mintha például egy levél hullott volna le zörögve a falól:
— Szervusz.
— Mi a fenét festesz ilyen átkozott esüben?
— Esőt.
— Hogy jutottál oda a pokolba?
— Eszel a kövel, ni, amin ülök. Mindössze öt óráig hengegettem.
Igy él Katona Nándor tizenöt év óta, folytonos küzdelemben a természettel. És ez az ősemberi energia egy végtelenül finom szerkezeti kultur-emberbe szorult.
— Odaonn nem vagyok melanciólikus. Természetesnek és nagyszerűnek érzem a halál tragikumát — mondja egyszer, amikor egy rossz pillanat világfajdalmát vittem el hozzá.
Nem tudott ő sem vigasztalást. Itt ő is kultur-ember. Fáradt és nyugtalan.
Paradijsz négytől a főhomályba. Aludról egy térszék látnája tört meg zavaros ítemben a műterem ablakán.
De belül, a terem falának temérdek képén, melyekesen kéek egész harostgát a harosok színművészt!

Sólyom Lillikédet.

A műhelyben.

Katona Nándornál.

A hegyőrások barátságán nyílván föltétele a ritkább levegő. Katona Nándor azt a néhány hónapot, a melyet évente a civilizáció hiúságának áldoz, az Akácfa-utca egyik bérlőházának nyugdíj emeletén tölti. Igaz, hogy ezt is silány kárpótlásnak tartja a Tátraét, mely nála csak körülbelül a lomniczi eszesnél kezdődik.

Nem vad szakadékok és rohanó patakok, csak egyenlőtlen házak sívár keresztmetszetei látszanak a műterem nagy ablakán apró üvegen túl. Szürke, egyzari felhő-ég. Beint, a terem falának temérdek képén, melyekesen kéek egész harostgát a harosok fenséges színművészt...
Ebben a műteremben igazán nincs más, csak kép, csupa kép. Nagy állványok roskadásig telve vázlatokkal. Vásznon, menü-kártyákon és szírvaskönyveken, mindenütt vázlatok. Közük valóságos remekei a megüveles költészetének. Mérhetelelon gadagság ez itt együtt, a teremű zseni pazar tekozása... Hol van a mesék amerikai milliárdosa — szöktem Katonának mondogatni — a ki ezt a gadagságot pénzétekre váltotta?

Egyebkent meg vagyok győződve róla, hogy a vásár nem csak a milliárdokon állna. Katonáról tudvalegő, hogy nehezebben válik meg egy-egy vázlatától, mint bizonyos anyák ama gyermekétől, akikhez a művész alkotásait szokta hasonlítani a szentimentális példaszó.
Katona Nándor életének darabjai, intimusai és életúrsai ezek a képek és vázlatok. Minden, amit átélt, a természettel összhangban élt át és mindez színeké, foltokká, képekké formálódott. Ha Ördögűről el lehetett mondani, hogy: dalos természetű, Katonáról méltán mondhatjuk, hogy igazi festő-teremtés.

Nincs is ebben a műteremben — mondom — képnél egyéb. Nem hevernek szanaszét zsurugésvők, vagy tete-a-tete-ek árú ólmélei, sem női kézimunkák, a művészi népszerűségnek eme egédesebb diadaljelvényei. — Kevés elnézésédet, szíves olvasóm; itt nem foglak igaztató indiszkrétciókba avatni, pedig — Isten látja a lelkeimet — most sem a noblesse tart vissza tőle.

A népszerűség diadaljelvényei nem is illenek. Katona Nándorhoz, akiben én a magános ember piasztikus nagyságát szeretem és irigylem. A nagy Tátra-akó utja magános és szabad, eget karcoló hegyőrások utatlan útján vivő... De a magános ember életét élte ő évekig Párisban is, mely a gyönyörök városa...
A Katona Nándorok mindenütt egyedül vannak. És elég erősek is hozzá, hogy egyedül lehessenek.

Ez az erő árutatta el velem az irigység szavát, mely talán minden érzésk közül leginkább vonz Katonához (igen: az irigység is vonz fejtem...) Irigylem azt, aki olyan szabad és olyan erőselelű, hogy nagyszerűt vagyait tetté, sőt életemőlvá válsíthatta. Irigylem Katonát, aki életemőlvá napi gyaloglással átrendül Tátrafűrdőről Lengyelországba, mert ott egy árnyalattal zöldebb az ég és zordul élése a felhők körülöneli. Irigylem azt, aki szívszonhat hólyg hűdeget (Ramar) tud tűrti, hogy a szívszók levegő játéka hesse. Végül sárgán irigylem azt, aki hététeg tud civilizációmentesen fitt krumplin élni egy hegyzsakadék miatt, amely merészebb megdöbentőbb a többinél...
Mindezen adatokkal a Katona Nándor életmódját loptam meg és félem haragját, melylyel ezért az árutásért le fog rám sújtani.

Egyik kollégéja beszél, hogy egyszer a Tátra vidéken festegérvén békes interjúkat, ura a böhötlen vallalkozásra adta a fejét, hogy föl keresi Katonát, a ki a közelben élte vándor-hónapját. Nagynehezen ráskadt a szállására, valamelyik kis hegyi kunyhóban. De perze ezet megkorántsem érte célját. Katona házigazdája nem kevéssé borzongott láta a terjedelmes utlelás hallatán, mégis nekidurulta magát az utnak. Ha Katona mindennapos sötéjján választotta ez utat — gondolta — ő sem lesz poltronab, és nekivághat egyszer, azért is. Körülbelül három órái késégsbeesett kőborlás után, zuhogó esőben végre cselzőh ért. De még mindig csak részben. Ott látta ugyanis Katonát egy hegyi patak közepén, amint egy óriási költömbön tüve festett olimpiai nyugalommal. A vászna fölé erényt feszített, míg ő maga ázott, nyugodtan, mintha nem is ő róla volna szó. Semmiképpen sem volt hozzáférhető. Hát megindult a partrol az interparlamentáris érintkezés:

Vasárnap, november 14

— Halló, Nándor!
Katona, a meglepetés minden jele nélkül, mintha például egy levél hullott volna le zörögve a falól:
— Szervusz.
— Mi a fenét festesz ilyen átkozott esüben?
— Esőt.
— Hogy jutottál oda a pokolba?
— Eszel a kövel, ni, amin ülök. Mindössze öt óráig hengegettem.
Igy él Katona Nándor tizenöt év óta, folytonos küzdelemben a természettel. És ez az ősemberi energia egy végtelenül finom szerkezeti kultur-emberbe szorult.
— Odaonn nem vagyok melanciólikus. Természetesnek és nagyszerűnek érzem a halál tragikumát — mondja egyszer, amikor egy rossz pillanat világfajdalmát vittem el hozzá.
Nem tudott ő sem vigasztalást. Itt ő is kultur-ember. Fáradt és nyugtalan.
Paradijsz négytől a főhomályba. Aludról egy térszék látnája tört meg zavaros ítemben a műterem ablakán.
De belül, a terem falának temérdek képén, melyekesen kéek egész harostgát a harosok színművészt!

Sólyom Lillikédet.

A műhelyben.

Katona Nándornál.

A hegyőrások barátságán nyílván föltétele a ritkább levegő. Katona Nándor azt a néhány hónapot, a melyet évente a civilizáció hiúságának áldoz, az Akácfa-utca egyik bérlőházának nyugdíj emeletén tölti. Igaz, hogy ezt is silány kárpótlásnak tartja a Tátraét, mely nála csak körülbelül a lomniczi eszesnél kezdődik.

Nem vad szakadékok és rohanó patakok, csak egyenlőtlen házak sívár keresztmetszetei látszanak a műterem nagy ablakán apró üvegen túl. Szürke, egyzari felhő-ég. Beint, a terem falának temérdek képén, melyekesen kéek egész harostgát a harosok fenséges színművészt...
Ebben a műteremben igazán nincs más, csak kép, csupa kép. Nagy állványok roskadásig telve vázlatokkal. Vásznon, menü-kártyákon és szírvaskönyveken, mindenütt vázlatok. Közük valóságos remekei a megüveles költészetének. Mérhetelelon gadagság ez itt együtt, a teremű zseni pazar tekozása... Hol van a mesék amerikai milliárdosa — szöktem Katonának mondogatni — a ki ezt a gadagságot pénzétekre váltotta?

Egyebkent meg vagyok győződve róla, hogy a vásár nem csak a milliárdokon állna. Katonáról tudvalegő, hogy nehezebben válik meg egy-egy vázlatától, mint bizonyos anyák ama gyermekétől, akikhez a művész alkotásait szokta hasonlítani a szentimentális példaszó.
Katona Nándor életének darabjai, intimusai és életúrsai ezek a képek és vázlatok. Minden, amit átélt, a természettel összhangban élt át és mindez színeké, foltokká, képekké formálódott. Ha Ördögűről el lehetett mondani, hogy: dalos természetű, Katonáról méltán mondhatjuk, hogy igazi festő-teremtés.

Nincs is ebben a műteremben — mondom — képnél egyéb. Nem hevernek szanaszét zsurugésvők, vagy tete-a-tete-ek árú ólmélei, sem női kézimunkák, a művészi népszerűségnek eme egédesebb diadaljelvényei. — Kevés elnézésédet, szíves olvasóm; itt nem foglak igaztató indiszkrétciókba avatni, pedig — Isten látja a lelkeimet — most sem a noblesse tart vissza tőle.

A népszerűség diadaljelvényei nem is illenek. Katona Nándorhoz, akiben én a magános ember piasztikus nagyságát szeretem és irigylem. A nagy Tátra-akó utja magános és szabad, eget karcoló hegyőrások utatlan útján vivő... De a magános ember életét élte ő évekig Párisban is, mely a gyönyörök városa...
A Katona Nándorok mindenütt egyedül vannak. És elég erősek is hozzá, hogy egyedül lehessenek.

Ez az erő árutatta el velem az irigység szavát, mely talán minden érzésk közül leginkább vonz Katonához (igen: az irigység is vonz fejtem...) Irigylem azt, aki olyan szabad és olyan erőselelű, hogy nagyszerűt vagyait tetté, sőt életemőlvá válsíthatta. Irigylem Katonát, aki életemőlvá napi gyaloglással átrendül Tátrafűrdőről Lengyelországba, mert ott egy árnyalattal zöldebb az ég és zordul élése a felhők körülöneli. Irigylem azt, aki szívszonhat hólyg hűdeget (Ramar) tud tűrti, hogy a szívszók levegő játéka hesse. Végül sárgán irigylem azt, aki hététeg tud civilizációmentesen fitt krumplin élni egy hegyzsakadék miatt, amely merészebb megdöbentőbb a többinél...
Mindezen adatokkal a Katona Nándor életmódját loptam meg és félem haragját, melylyel ezért az árutásért le fog rám sújtani.

Egyik kollégéja beszél, hogy egyszer a Tátra vidéken festegérvén békes interjúkat, ura a böhötlen vallalkozásra adta a fejét, hogy föl keresi Katonát, a ki a közelben élte vándor-hónapját. Nagynehezen ráskadt a szállására, valamelyik kis hegyi kunyhóban. De perze ezet megkorántsem érte célját. Katona házigazdája nem kevéssé borzongott láta a terjedelmes utlelás hallatán, mégis nekidurulta magát az utnak. Ha Katona mindennapos sötéjján választotta ez utat — gondolta — ő sem lesz poltronab, és nekivághat egyszer, azért is. Körülbelül három órái késégsbeesett kőborlás után, zuhogó esőben végre cselzőh ért. De még mindig csak részben. Ott látta ugyanis Katonát egy hegyi patak közepén, amint egy óriási költömbön tüve festett olimpiai nyugalommal. A vászna fölé erényt feszített, míg ő maga ázott, nyugodtan, mintha nem is ő róla volna szó. Semmiképpen sem volt hozzáférhető. Hát megindult a partrol az interparlamentáris érintkezés:

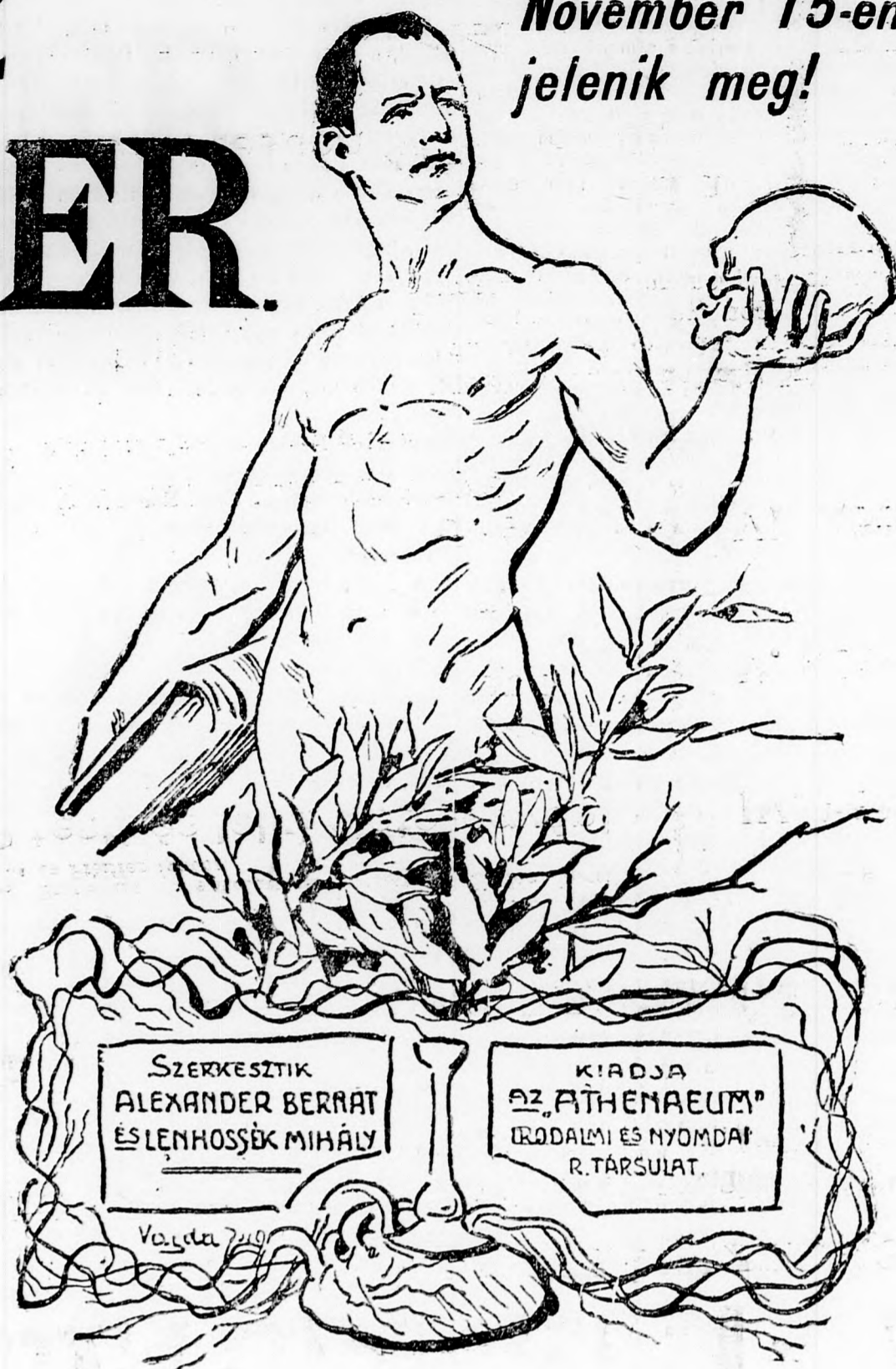
SAKK.
Rovatvezető: Abonyi István.
6-ik számú játszma.
Világos: Sötét:
Boross Sándor. Dr. Kepes Ferencz.
1. e2-e4 e7-e5
2. Hg1-f3 Hb8-c6
3. Ff1-b5 Hg8-f6
4. 0-0 Hb6-e4
It folytatva 4. d6-öt játszanak Fc7-el kapcsolatosan, ami mindkét részről tömör, nehezen áttörhető játékok eredményez s világsora névve igen eseményekkel kedvezőbb állást ad.
5. Hf1-e1
Legálább is érőly jólt 5. d4! mire a játszma Hd6 után d4-e5-el a L.Hermet-főle kedvtér változathat terelődhet.
6. Fb5-e6 d7-e6
7. Hb3-e5 Ff8-e7
8. d2-d3
Világos ellenúri chajja a sötét részről ke-sőbb esetleg lehetőséges e6-e5-el járó bonyolalmak.
8. 0-0
9. Hb1-e3 Fe7-f6
10. f2-f4 Hb6-e5
11. Hc3-e4 Vb8-d4
Gyenge lépés, sőtét gyalogvadásra játszott, de a lehetőséges H. közbizás elkerülté figyel-mét. A szövetségben tempókba kerül.
12. Hc4-f2 Fc8-e6
13. e2-e3 Vd4-d6
14. Hd2-g4 Ff8-g7
15. d3-d4 Bf8-e8
16. Hg4-e3 Hf7-e3
17. Fc1-e3 Bc8-d8
18. Vd1-h5
A vezérobán korat, mert nincs kellőképpen előkészítve.
19. Vh5-h6 g7-g8
20. Vh6-h4 Vd6-d5
21. Be1-f1 Ff8-g7
22. Bf1-f3 Vd5-e4
23. Fc3-f2 Vd4-c2
24. g2-g4 Vc2-b2
25. Ba1-f1 Vb2-a2
26. Bf3-h3 h7-h6
27. f4-f5 Fc8-d5
Az eggyedüli válsz, melyre sötét nem kerül hátrányba.
28. f5-f6 g6-g5
29. Vh4-h5 Fg7-f8
Ff8-ra rohamosan nyerne világos a lehetőséges Bxh6 stb. miatt.
30. He5-g6

A műveltség könyvtárának második kötete

AZ EMBER.

November 15-én
jelenik meg!

470
szövegkép-
pel és 39
műmellék-
lettel.

AZ EMBER című mű tartalma:

- Bevezető. Irta **Lenhossék Mihály.**
Az ember származása és helye a természetben.
Irta . . **Gorka Sándor.**
Az emberi test szerkezete és működése.
Irta . . **Pekár Mihály.**
A szellemi munka természete. Irta . . **Ranschburg Pál.**
Az ember faji sajátosságai. Irta . **Semayer Vilibald.**
Betegség és egészség. Védekezés a betegségek ellen.
Hogyan éljünk. Irta . **Dalmady Zoltán.**
A lelki életéről. Irta **Alexander Bernát.**
A lelki élet abnormitásai . Irta . . **Ranschburg Pál.**

Ara diszkötésben 24 korona.

Megrendelhető minden
könyvkereskedésben.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁNAK
további kötetei félévi idő-
közökben jelennek meg. ☞

A Műveltség Könyvtárának részletes prospektusát kívá-
natra szívesen küldi az „**Athenaeum**” irodalmi és nyom-
dai részvénytársulat könyvkiadó-osztálya Budapest, VII.,
Kerepesi-ut 54. szám.

AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZV.-TÁRSULAT KIADÁSA.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA

Megjelenik két soro-
zatban. — Mindegyik
sorozat hat-kötetben.

☞ Mindenkit érdeklő nagyszabású könyvsorozat. ☞

A nagy 8° alaku kötetek rendkívül díszes, dombornyomású félbörkötésben kaphatók. A teljes munkát körülbelül **6000** különféle kép fogja díszí-
teni, melyek között igen sok a remek kivitelű színes műmelléklet.

☞ **Az első sorozatból megjelentek:** ☞

- I. kötet: **A TECHNIKA VIVMÁNYAI** az utolsó
száz évben. Szerkesztik közreműködésével szerkesztették Hollás József
és Pfeiffer Ignác.
II. kötet: **AZ EMBER** testi és lelki élete, egyéni
és faji sajátosságai. Szerkesztik közreműködésével szerkesztették
Alexander B. és Lenhossék M.
Mindkét kötet az elképzelhető legremekőbb
kiállításban, mindegyik több mint 500 képpel,
Az 1906. év tavaszán fog megjelenni:
III. kötet: **A VILÁGEGYETEM.** A föld és a
csillagvilág fizikai tünetjeinek
ismertetése. Írta Cholnoky J. és Kövesligethy F.

- Ezt hat-hat havi időközben követik:**
IV. kötet: **A FÖLD.** A föld multja, jelene és föl-
fedezésének története. Írta Cholnoky Jenő, Lillik
Annel és Pap Károly.
V. kötet: **AZ ÉLŐK VILÁGA.** Állati és növényi
élet. Szerkesztik Datz Géza és Magócsy Ditta Sándor.
VI. kötet: **A TARSADALOM.** Az emberiség
művelődésének és gazdasági életé-
nek fejlődése. Tegye Gyula közreműködésével írta Stein Lajos.

A Műveltség Könyvtárának II. sorozata szintén 6 kötetben az irodalmi, történelmi és művészeti ismereteket fogja tartalmazni.
A Műveltség Könyvtára kötetek mindegyikét elsősorban szaktudósok írják, kik ismereteiket mindvégig érdekesítő olvasmány alakjában adják elő. Hogy
minő részletességre tett szert ezen vallalat, azt leglényesebben mutatja, azon körülmény, hogy a „Technika Vivmányai” címmel megjelent első kötetből **rövid félév**
alatt tízezer példány kelt el, amelyhez hasonló sikere Magyarországon sohá, semminemű könyvkiadványnak nem volt.

A Műveltség Könyvtárának minden **24** koronába
kötete szép, izléses félbörkötésben kerül.

A hat kötet együtt 144 kor.

Megrendelhető mindegyik kötet külön vagy az első sorozat hat kötete együtt az
ország bármely könyvkereskedésében.

MEGRENDELÉSI JEGY.

Ezennel megrendelem _____
könyvkereskedésben a „Műveltség
Könyvtára” cz. könyvsorozat _____ kötetét _____ korona értékben és
ezen összeget _____ koronás havi részletekben fogom kiegyenlíteni.
Kelt _____ Név _____
Foglalkozás _____
(Olvasható írással.)

A XVII. magy. kir. szab. osztálysorsjáték I. osztályának húzása már

→ e hó 23 és 24-én, ←

tehát már a jövő héten lesz:

Elhatározása, hogy sorsjegyet hol vegye meg, nem fog nehezebbé esni, ha sorsjegy-vásárlásának célját, a „szerencsét“ keresi. — A szerencsét pedig legkönnyebben megtalálja a **Kiss** bankházában, mert

KISS szerencséseje NAGY!

Már három-szor nyerték a **Kiss** bankház szerencsés vevői a

600.000

koronás nagy jutalom-nyereményt, mert

KISS szerencséseje NAGY!

A **Kiss**-féle bankház az, mely **rendesen megszakítás nélkül** minden egyes húzás után azonnal közölteti a nagyobb budapesti lapokban a t. vevőinek jutott nyereményeket, hogy ily módon a közönség maga alkosson véleményt arról, hogy a szerencse **tanyleg** hol van és hogy meggyőződhetnek arról, miszerint

KISS szerencséseje NAGY!

Azon t. vevőinket, **akiknek czimeit nem tudjuk**, ezúton kérjük, hogy eddigi sorsjegy-számaikat bankházunkban átvenni sziveskedjenek, különben a nagy kereket következtében ezek fölött is rendelkezünk kell.
Siessen a **Kiss**-bankházban szerencseszámot venni, mert

KISS SZERENCSESEJE NAGY!

A sorsjegyek árai: Egy nyolczad — — — K 1.50 } Egy fél — — — — K 6.—
Egy negyed — — — — K 3.— } Egy egész — — — — K 12.—

HUZÁS már E HÓ 23 és 24-én.

Tuloldali hirdetésünket különösen figyelmébe ajánljuk a n. é. közönségnek és az ott közölt szerencseszámokból a kiválasztottat kérjük minél előbb megrendelni és pedig a legegyszerűbb módon: **postautalvánnyal.**

KISS KÁROLY és Társa

Kis kedvenczeink

képezik büszkeségünket, minden szeretetünket ők bírják és összes **reménységünk** az ő sorsukon épül.

KISS bankháza reméli, hogy azok a számok, melyek itt a kis

bubik és babik

nevei mellett állanak, már legközelebb **nagy nyereményekkel** lesznek kisorsolva és **szerencsésüket** fogják megalapítani, mert

KISS szerencsésje Nagy!

Abris 29568	Birike 20184	Emmuská 56078	Hani 68005	Katinka 49953	Magduska 741	Olgyera 92841	Szidike 60101
Adi 30785	Blanka 78266	Hanka 46009	Hanka 88349	Katinka 60113	Manczika 60116	Óri 72972	Szilvia 57223
Adelka 56382	Blanka 48142	Endre 32458	Hajnalka 105948	Karesi 72970	Mareca 97568	Órsi 8140	Steli 82134
Adorján 21045	Boeci 56349	Ernáska 56340	Heini 96053	Kari 8129	Mária 8147	Otti 105930	Tamáská 102134
Adrienne 13611	Bódika 92512	Ervin 98334	Herminka 98334	Karolin 29434	Margitka 29552	Ottika 68040	Tasi 26544
Agatha 20190	Bóni 102123	Erzsi 102814	Hermus 100230	Károlyka 102125	Margitka 102980	Ottika 86323	Ten 92206
Agatha 91514	Boriska 28478	Erzsike 21648	Hidi 29285	Katinka 92350	Mariška 4270	Ódönke 102116	Tekla 102891
Ági 102846	Borosa 13688	Eszti 51332	Hilda 98344	Katinka 36389	Mariška 91099	Ódönke 30885	Teresi 32470
Agnes 13665	Bóba 107065	Eszti 13669	Hilda 106463	Katinka 60123	Matuska 32459	Orsika 48149	Teréz 13658
Alfred 8149	Boske 92332	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Ali 40676	Bozsi 40663	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Alisz 91098	Brigitta 91098	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Amália 72961	Bubi 49994	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Andorka 60112	Buka 29400	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
András 102708	Buka 29400	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Angyalka 98336	Camilla 13069	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Annikó 49621	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
An alká 29349	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Anti 13613	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Anni 32466	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Annicá 51347	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Annuska 100213	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Aranka 92307	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Arnoldka 60125	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Arminka 8142	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Arpadka 102802	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Attila 29566	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Augusta 13643	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Aurél 20187	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Aurélia 8796	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Babi 56378	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Babika 102758	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Bandi 20194	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Bandika 92335	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Beáta 108782	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Barkara 60118	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Bella 91097	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Bellus 29338	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Belluska 40618	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Bella 13660	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Bence 20176	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Beni 102117	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Benőke 30941	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Berei 91095	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Beri 72969	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Berta 60114	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Bertike 49978	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Bertus 8141	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Bébé 29176	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723
Biri 102418	Czillike 108047	Eti 106463	Héző 96055	Klari 50230	Matild 51349	Ózi 102122	Terka 60723

A szíves megrendeléseket postafordultával kérjük, hogy a kívánt szám időközben el ne adjassék.

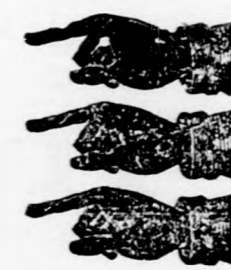
A sorsjegy megrendelése a leggyorsabban postautalvánnyal történik. A kívánt számot kérjük az utalványfelvétel határa irni.

Az eddigi huszonnégy szerencsés volt már
 600.000 koronát — 1.800.000
 400.000 koronát — 400.000
 Összesen 4 sorsjegyre 2.200.000
 koronát igea tisztelt vevőinknek kifizetni.

Ki még eddig soha szerencsés kísérletet nem tett az osztálysorsjátékban, vegyen egy osztálycsorsjegyet KISS bankházában, mert

KISS szerencsésje Nagy!

KISS KÁROLY és Társa

a magyar királyi szabadalmaztatt osztálysorsjáték főelárító helye BUDAPEST.

Központi iroda: IV., Kossuth Lajos-utca 13. Telefon 436.

Fióküzleteink: VI., Váci-körút 5. VII., Erzsébet-körút 19. VIII., József-körút 78.

A XVII. sorsjáték első osztályának húzása már jövő héten.
november 23. és 24-én.

Az I. oszt. sorsjegyek árai:
 Egy nyolcad 1 korona 50 fill.
 Egy negyed 3 . . .
 Egy fél 6 . . .
 Egy egész 12 . . .

SZERK...
 BUDAPEST, IV.,
 Telefon...
 KEZELŐTŐKAT...
 CSAK ÉRMENTES...
 ELŐFIZ...
 Vidékre postán v...
 Egy évre...
 Kétféle: a b...
 Francia - Olasz...
 Angol - Német...
 Német - Magyar...
 Egy szá...
 Mai szám...
 A válság...
 A décsi...
 Vörö...
 Lukács...
 A 67-es...
 Szegény...
 A legúj...
 A szeg...
 A hevet...
 A becsi...
 A mai...
 nyekben...
 (köz...
 hiába...
 zába;...
 noka...
 aki...
 folyá...
 izgal...
 kor...
 igazs...
 Több...
 — a...
 bogott...
 sokad...
 munk...
 Ké...
 szinhe...
 kétt...
 program...
 Pécs...
 hogy...
 egy...
 seg...
 egy...
 minden...
 A külön...
 az ad...
 László...
 György...
 miszt...
 az e...
 a más...
 min...
 selj...
 A két...
 a Fej...
 program...
 termé...
 ismer...
 Meghal...
 gramm...
 által...
 ma...
 magyar...
 Eldor...
 ről hang...
 kormány...
 sz...
 z...
 azokat...
 akine...
 ségei...
 Minő...
 dokl...
 hogy...
 nyeri...
 Nem...
 den...
 Miért...
 a kérd...
 mond...
 mot...
 smind...
 a fel...
 nehé...
 mely...
 törvé...
 ment...
 Bizony...
 nem...
 a négy...
 janak...
 v...
 vések...
 A nemzet...
 t...
 saját...
 nemzet...
 Ne...
 ter...
 holm...
 Budán...
 nemzet...
 becsü...
 semmi...
 A keres...
 masint...
 s nem...
 ziókat...
 mint...
 j...
 séde...
 derek...